

ALUMINIJ



GLAS



KOLEKTIVA TOVARNE GLINICE

IN ALUMINIJA

LJUDSKA IN STUDIJSKA KNJIŽNICA

62250 P T U J

trg svobode 1

ŠTEVILKA 2

FEBRUAR 1979

LETNIK XVII

In memoriam EDVARDU KARDELJU

V soboto 10. februarja je, po hudi in težki bolezni, ki je trajala z večjo ali manjšo močjo 5 let, umrl EDVARD KARDELJ — član predsedstva SFRJ in CK ZKJ, narodni heroj in junak socialističnega dela.

Edvard Kardelj se je rodil v Ljubljani leta 1910 v delavski družini — oče je bil nameščenec socialdemokratske stranke, mati pa delavka v tobačni tovarni v Ljubljani.

Študiral je na učiteljski in se s 16. leti vključil v SKOJ. Zaradi svoje napredne miselnosti je imel težak položaj pri iskanju službe — kljub obljubam, kopici listin in spričeval je ni dobil.

20. letnega so v času zloglasne Obznane takratne Jugoslavije vtaknili v politični zapor, pa čeprav ni nič naredil, napaka za vladajoči režim je bila v tem, da je pel v pevskem društvu SVOBODA.

Edvarda Kardelja je težko delo in socialni položaj rudarjev in delavcev vedno bolj spreminjal v revolucionarja — kot učiteljski inik je videl največjo moč revolucije v delavskih stankah, pri čemer pa je že takoj opozarjal na prisotnost ORJUNE — organizacije jugoslovanskih nacionalistov, ki so zraven režima bili najhujši nasprotniki vsake napredne miselnosti proletariata.

Pri organiziranju stank se je trudil z vso svojo močjo in zna-

njem marksistične teorije, da bi bil njegov delež čimvečji. Zaradi tega so ga poslali na robijo v beograjske zapore in nato 2 leti v

POŽAREVAC. Za tem je sledila cela kolonija zaporov — Maribor, Glavnjača, Bileča. Nobeno nasilje pa ni moglo zaustaviti ne delav-

skih množic ne Edvarda Kardelja. Skupaj z Borisom Kidričem in somišljeniki se je lotil obnove partije na Slovenskem. Že takrat je

zelo mnogo pisal — analiziral je ideje Marksa, jih primerjal s takratnim stanjem in jih sintetiziral v svojih delih.

Po letu 1932 so delavske demonstracije zavzele še širši razmah; kot sin kmečkega naroda je javno ali ilegalno sodeloval pri njih. Dve leti pozneje se je tudi prvič srečal s TITOM — na konferenci pokrajinske partije na dvorcu Goričane pri Medvodah.

Leto 1937 pomeni prelomnico za takratne slovenske komuniste — EDVARD KARDELJ je s sotovariši komunisti organiziral ustanovni kongres KPS v Čebinah nad Trbovljami. S tem je bila postavljena težka in trnova pot za slovenske komuniste, ki so jo delili s komunisti cele Jugoslavije.

Leta 1941 je hitlerjevski škorenj s svojimi hordami zasedel ozemlje Jugoslavije in z najhujšim zastraševanjem civilnega prebivalstva, kar jih je poznal svet, podjarmljeval naše narode. V tem momentu je KPJ na čelu s tovarišem Titom predramila naš proletarijat, predramila množice in jih popeljala v odkrit boj s sovražniki. Komunist Bevc je pri tem pomagal ustvarjati in organizirati NOB, z vso svojo mogočnostjo in človečnostjo. V zgodovini NOB je poznan kot najbližji sodelavec tovariša Tita.

(Nad. na 2. strani)



In memoriam EDVARDU KARDELJU

(Nad. s 1. strani)

Po osvoboditvi ima EDVARD KARDELJ izjemen — enkratni delež pri razvoju jugoslovanske družbe.

Njegovo osnovno vado dilo je bilo v prepričanju, da je moč ljudskih množic osnova za revolucionarne spremembe v naši državi.

Na vsakem koraku ga srečujemo v prvi vrsti široke generacije graditeljev nove Jugoslavije. Izhajal je iz marksističnih in Leninovih načel, kjer sta mu bila socializem in demokracija kažipota naše socialistične skupnosti.

Pripravil in izdal je veliko pisanih del med katerimi zajema najšir-

Tita. Z njegovo smrtjo je mednarodno delavsko gibanje izgubilo borca in ideologa iz prvih vrst. Bil je nosilec idej samoupravnega socializma, miru in sožitja med narodi.

Zadnjih 10 let je prehitel svoj čas — postavil je kažipote nadaljnega razvoja naše družbe, kjer sta osnova delegatski sistem naših delovnih ljudi in pluralistični odnosi naše družbe. Brez oddiha je iskal in prejemal nove odločitve, nove vidike.

V letih 1971—1974 je neposredno vložil vse svoje moči v ustavno preobrazbo Jugoslavije v kateri mora postati neposredni proizvajalec

lovnih ljudi, omogoča jim, da so pri svojem delu svobodni. Za socializem je najnevarnejše, da stagnira in ne izpopolnjuje perspektive.

Jačati moramo položaj delovnega človeka, razširjati njegova kulturna in ostala obzorja — to za nas predstavlja 1. pogoj politične stabilnosti in progresivnosti naše družbe, so bile njegove velike besede.

Redkokdaj se rodi človek velikih, življenjskih in daljnosežnih dejanj — Edvard Kardelj je bil tak — bil je borec, revolucionar, znanstvenik, mislec in državnik. Z njegovo



Častna straža

še področje teoretična graditev naše družbe — o vlogi mladine v naši družbi ... iz vsakega izmed njih veje duh revolucionarja — Titove šole. Pri tem je bil dosledni razlagalec in dopolnjevalec politike predsednika Tita.

Edvarda Kardelja pozna ves svet — poznajo ga revni in bogati. S Titom je bil soustanovitelj organizacije združenih narodov in pobornik ustanovitve organizacije nevrščenih držav. Obiskal je mnoge države sveta, kjer so ga vedno pričakali z najvišjimi državni častmi, tako kot pričakujejo tov.

gospodar svojega dela in njegovih rezultatov.

Njegova razprava SMERI RAZVOJA POLITIČNEGA SISTEMA SOCIALISTIČNEGA SAMOUPRAVLJANJA

je bila sprejeta kot osnova za aktivnost ZKJ v pripravah na XI. kongres ZKJ. Delo je dragoceno vodilo, pomeni dragocen prispevek k naši nadaljnji socialistični graditvi — v njem je odgovoril na mnoga vprašanja, ki so se zastavljala pri nas, posebej pa še v svetu.

»Samoupravljanje je najmočnejše orožje de-

smrtjo je ZKJ doživela najtežjo izgubo v 60. letih svojega obstoja, delovni ljudje, občani Jugoslavije in sveta pa svojega humanista in ideologa.

Delovna soba Edvarda Kardelja v CK ŽKS je ostala prazna; globoko v nas je nastala nenadomestljiva praznina, ki jo bomo izpopolnjevali s tem, da se bomo borili za njegove in naše ideale, da ne bomo nikoli klonili tako kot ni klonil on!

SLAVA MU

Beseda urednika

Tudi danes se oglašam z nekaj vrsticami z namenom, da se, kot vedno doslej tudi tokrat pogovorim z vami o nekaterih bistvenih zadevah, ki se predvsem nanašajo na urejanje in izdajanje našega tovarniškega glasila ALUMINIJ. Brez dvoma je vedno dovolj materiala za razpravo, predvsem pa, če bi konkretnije sodelovali predvsem vi bralci in skušali skupaj z nami pripraviti sleherni številko tako, ki bi zadovoljila vse skupaj, tako nas člane uredništva, kot tudi vas bralce na drugi strani.

Vsekakor se moram najprej dotakniti aktualne zadeve okrog informiranja o kateri se vse več in vse bolj govori, o čemer je bilo tudi precej slišati na TV oddaji v torek 6. 2. 1979. Povdariti moram takoj, da ne mislim niti najmanj govoriti posebej o oddaji sami, ampak želim ponovno tudi tokrat povdariti bistvene misli in moje že nekdaj predloge v zvezi z informiranjem naših delavcev oziroma nas vseh.

Vedno in skoraj v vsaki številki našega glasila sem se zavzemal za to, da je le dobro informiranje tudi dobro samoupravljanje in dobri medsebojni odnosi v slehernem — pa zato tudi v našem kolektivu. Povdarjal sem, da bi v glasilu morale vsekakor več sodelovati naše strokovne in ostale službe s krajšini konkretnimi informacijami (pa čeprav je naš »Aluminij« še vedno le mesečnik). Zavzemal sem se vedno in se še danes za čimprejšnjo ustanovitev ali formiranje določenega informacijskega centra in za to potrebne ustrezne službe, ki bi morala temu zahtevnemu problemu vedno posvečati posebno odgovorno pozornost. Nadalje sem se tudi vedno zavzemal za to, da bi tudi naše glasilo postalo štirinajstdnevnik, kar prav gotovo ne bi bilo mnogo dražje od sedanjega mesečnika, bile bi pa informacije mnogo aktivnejše in aktualnejše.

Pri tem še vedno vztrajam, vsekakor pa moram povedati nekaj kar je prav tako kako pomembno za sistem informiranja pri nas v TGA.

Osebnostno menim, da informiranost pri nas le ni tako slaba, kot marsikdo misli in povdarja, kajti dobivamo precej informacij preko oglasnih desk in mnogih sestankov ter raznih sej in podobno. Prav tako seveda v nenehnem medsebojnem kontaktu. Vem, dragi bralci in sodelavci, da bo marsikateri med vami dejal da nimam prav, toda ponavljam, da imamo razne sisteme informiranja, da pa je malce drugače, če se za te dovolj ne zanimamo in celo več! Mnogokrat pridejo na oglasne deske različne informacije, ki pa kaj hitro končajo v kakšnem smetnjaku ali podobno, ker pač vsem določena informacija ne ugaja in ne leži, kot temu pravimo.

Ni odveč povedati, da prav z nepotrebnim trganjem raznih obvestil in drugih informacij z oglasnih desk prihaja do tega, da tudi tisti, ki bi rad prebral informacijo tega ne more, saj je enostavno ni več gor. Ko pozneje sliši od drugih za razne take informacije, se razburi, ker logično o tem sam nič ne ve, saj mu je nekdo pred njim le-to strgal in jo vrgel proč.

Prav bi namreč bilo, da se vse informacije in obvestila na oglasnih deskah pustijo, da se lahko delavci z njimi seznanijo. Mnogo raznih informacij veliko število delavcev niti ne pogleda, kar se vidi iz tega da kupi raznih poročil ter raznih samoupravnih aktov in pravilnikov in obrazložitev leži povsod le v delavčevi omari ne. Zato se večkrat mnogi tudi poslužujejo tega, da iščejo razne obrazložitve od svojih sodelavcev ali še koga, ko seveda le-te potrjujejo.

Tudi na sejah in sestankih je največkrat bolj tiho, pozneje pa kritike, da ne vedo za kaj so bili prisotni. Več bi trebalo vaših vprašanj tudi preko glasila na razne službe in DPO ter zahtevati pri nejasnostih odgovor.

Povdarjam, da nikomur ne očitamo, da odkrito pove svoje mnenje o določenem problemu, vendar prosimo, da zahtevate potrebne informacije, katere morate dobiti, kajti le tako bomo vsi skupaj rešili velik problem, ki je zahteven, odgovoren, vsekakor pa nujen in potreben za boljše samoupravno delo in naše skupno zadovoljstvo! Prosimo tudi za vašo mnenje in stališča, v uredništvu jih bomo veselili!

Urednik

STOJAN KERBLER - PREŠERNOV NAGRAJENEC 1979

Na osrednji slovesnosti ob slovenskem kulturnem prazniku — obletnici največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna, so bile podeljene letošnje Prešernove nagrade.

Med nagrajenci Prešernovega sklada je tudi naš dolgoletni član kolektiva — fotografski umetnik STOJAN KERBLER, dipl. ing. Med 16. nagrajenci iz različnih sfer kulturnih dosežkov je zavzel vidno mesto za pretresljiv fotografski zapis o svetu, ki izginja.

Stojana kot človeka, kot delavca vsi poznamo. Ob tej priložnosti pa se bomo približe spoznali z njegovim delom fotografa — umetnika.

Svoje fotografske izdelke je prvič razstavljal leta 1960 — prvo samostojno razstavo pa je imel leta 1964 v dvorani študentskega naselja v Ljubljani. Od začetka pa do danes je razstavljal na 462. domačih razstavah, v 105. krajih Jugoslavije in 517. mednarodnih razstavah v 45. državah. V tej bogati paleti udejstvovanja je prikazal okoli 3000 fotografij, pri čemer je prejel kar 338 nagrad, pri tem 87 na mednarodnih razstavah. Od leta 1970 naprej je najuspešnejši jugoslovanski razstavljalet fotografij.

V zadnjih 2. letih je razstavljal v letu 1977 na 43. razstavah v Jugoslaviji s 198 fotografijami in prejel 25 nagrad ter razstavljal na 39. mednarodnih razstavah z 81 fotografijami in prejel 9 nagrad. Prve nagrade je prejel v Doboju, Puli, Valjevu, Borovu, Štipu, Beogradu, Peči, tretjo nagrado v Dijonu — Francija, nagrado v Virtonu — Belgija, tretjo nagrado v Duisburgu — ZR Nemčija, drugo nagrado v Maglaju in posebno nagrado z častno diplomom v Puyalup — ZDA.

V letu 1978 je razstavljal na 28. razstavah v Jugoslaviji s 180. fotografijami in prejel 22 nagrad ter razstavljal na 30. mednarodnih razstavah s 60. fotografijami in prejel 27 nagrad. Prve nagrade je prejel v Zagrebu, Valjevu, Kumanoovu, Omoljici, Zaječaru, drugo nagrado na 9.



Stojan Kerbler

mednarodni razstavi Maroka v Rabatu, pohvalo na prvi mednarodni razstavi v Malmöju in zlato medaljo v Linzu.

Po organizacijski plati je član foto kluba Maribor, predsednik foto-kino zveze Slovenije, član umetniške komisije mednarodne organizacije za fotografijo, član društva oblikovalcev Slovenije, kabineta slovenske fotografije v Kranju, mentor fotosekcije DPD Svoboda Ptuj ... Za nagrado Prešernovega sklada ga je predlagalo Društvo oblikovalcev Slovenije; obrazložitev strokovne komisije pa je bila naslednja:

»Fotografija Stojana Kerblerja si je zagotovila visoko mesto in veljavo v današnjem času s svojo tehnično čistostjo, izraznostjo, ki je daleč od stereotipnega spogledovanja z vsečno romantično meditacijo. Kerblerjev »črni« realizem pogljuje črnbelo izražanje kot namenska struktura. S tem je avtor presegel na videz trenutni reportažno-dokumentarni zapis in vztraja v skoraj že perfekciističnem objektivizmu tehnične narave in psihološko poglobljene prazidatosti. Pridetost torej za vsakdan, ki ga Kerbler s posebno skrbjo, v kateri je zaobsežena tudi

klicno delo. Fotografija mi vzame ogromno prostega časa in ni mi žal za to. Fotografiram samo tisto, kar čutim in poznam. Subjekti mojega dela so ljudje, njihovo življenje, delo, veselje in tudi trpljenje. Vselej se rad vračam v moje rojstne Haloze, kjer je nastal tudi uspešni fotografski ciklus Haložani. K temu bi dodal tudi portrete s Ptujskih ulic in druge cikluse. Prižadevam si, da moje portrete vselej spremlja dano okolje, v katerega oseba ni nasključno postavljena, temveč je del njene vsakdanjosti in resničnosti ter sestavina celovitega življenjskega časa, kot je o tem med drugim zapisal Aleksander Bassin. Takšen portret obravnavam s pomočjo »širokega kota« oz. istoim. objektiv.

V svojem osebnem planu za leto 1979 Stojan predvideva:

- v mesecu aprilu bo imel samostojno razstavo v Dolenjskem muzeju v Novem mestu,
- v maju bo imel samostojno razstavo tridesetih fotografij v galeriji »Scena« v Osnabrücku — ZR Nemčija,
- v počastitev mednarodnega leta otroka in dneva mladosti bo s sodelovanjem kulturne skupnosti, Pokrajinskega muzeja, Skupnosti otroškega varstva, Izobraževalne skupnosti zveze prijateljev mladine, pripravil v paviljonu Dušana Kvedra v Ptuj razstavo z

naslovom Naši otroci; ta razstava bo pozneje prenešana še v šole in vrtce ptujске občine, — ob občnem zboru Društva zdravnikov Slovenije bo razstavljal svoje »Haloške otroke«, — julija bo sodeloval s 15. slikami na mednarodni razstavi fotografij v počastitev 80. obletnice Budimpeštanskega fotokluba, kamor so povabili 20 fotografov iz vsega sveta.

Trenutno pripravlja fotografije za razstavo v Muzeju moderne umetnosti v Beogradu, kjer pripravlja razstavo Možnost in vloga fotografije. Prav tako pripravlja fotografije za razstavo v Doboju, kjer razstavlja že 12 let zaporedoma in je pri tem bil kar 9 krat nagrajen, od tega s petimi prvimi nagradami.

Vse to je le bežni pogled skozi osebni objektiv fotografskega velikana, odličnika med člani mednarodne organizacije za fotografsko umetnost (FIAP), Stojana Kerblerja dipl. ing., ki s svojo prizadevnostjo in velikim odrekovanjem svojega prostega časa za fotografijo, daje izreden pečat svoji osebnosti, prav tako pa v Jugoslaviji in svetu širi ime naše tovarne, naših delovnih ljudi.

Eminentnemu fotografu tovarniškega glasila »ALUMINIJ« iskrene čestitke ob podeljenem priznanju, prav tako pa veliko nadaljnjih bogatih uspehov!

V. M.



Prav gotovo ne gre prezreti velikega mednarodnega praznika 8. marca — dneva žena ter temu njihovem prazniku posvetiti nekaj skromnih vrstic. Seveda se takoj v začetku postavlja vprašanje do kod seže beseda in položaj žensk danes? Na eni strani doživijo ženske ganljive čestitke in proslave naših malčkov in otrok iz vrtcev in šol, kako presenečenje v družini in nagelj na delovnem mestu, na drugi strani pa se takoj postavlja vprašanje pravega položaja žensk danes v naši socialistični družbi.

Čeprav vemo, da je danes mnogo žensk zaposlenih tudi na raznih odgovornih delovnih mestih, pa je žal vse to še zdaleč izredno malo. Mnoge se zaposlijo iz povsem enakih vzrokov in potreb kot moški namreč za vzdrževanje družine in lastnega obstoja, vendar pa kljub temu nimajo povsem enakih možnosti za razvoj svojih ustvarjalnih sposobnosti, čeprav jim je to zajamčeno z ustavo in drugimi zakonskimi uredbami, saj so še tudi v naši družbi marsikje prisotne patriarhalne norme.

Vsekakor je skupna želja vseh nas, predvsem pa žensk samih, da je leto vsekakor važnejše kot en dan — to je dan, ko damo ženskam nekako veliko spoštovanje in pozornost, pozneje skozi leto pa skoraj na vse ponovno pozabimo. Danes, v času delegatskega sistema, se je zagotovo že mnogo spremenilo na bolje v smeri večjega angažiranja žensk na različnih odgovornejših položajih, toda temu bo v bodoče potrebno dajati še večjih poudarkov in ženi — materi zagotoviti povsem enake pravice, kot ima tudi dolžnosti.



Nastop cicibanov v Kidričevem



Čestitka ob dnevu žena

Vključevanje žensk v delo DPO ter samoupravnih organov poteka vse prepočasi, ker še mnogo-

kje prevladuje miselnost, da je žena le za dom in družino, kateri se naj posveti po svojem končanem

delu. Na današnji stopnji imamo že uvedene TOZD, ki pa marsikje še vedno ne delujejo, kot bi mora-

le, je osnovno, da v aktivno delo vključimo čimveč naših žensk — delavk s popolno enakopravnostjo na vseh ravneh družbenopolitičnega življenja v delovni organizaciji, kot tudi v krajevni skupnosti. 8. marec pripada zgodovini razrednega boja, pa zato v nobenem primeru ne smemo zmanjševati njegovega zgodovinskega pomena, predvsem še v tem, da bi proslavljanje tega mednarodnega praznika žena, spremenili v nekatere malomeščanske manifestacije ali morda celo z razvrednotenjem ženske osebnosti kot delavke in matere.

Tako naj bo tudi letošnje praznovanje osmega marca — dneva žena nadaljnja stopnica višje k uresničevanju našega družbenega ter političnega sistema v socialistični samoupravni Jugoslaviji.

Vsem našim sodelavkam tako na delovnih mestih v tovarni, kot tistim kmečkim ženicam na poljih, kot družinskim materam želimo, da bi jim bil letošnji praznik resnično prelomnica v tem, da se še v večji meri angažiramo za enakopravnost na vseh področjih ter, da bi naj resnično prišla do izraza tista misel, ki pravi, »DA JE LE TO VAŽNEJŠE, KOT EN SAM DAN« — Kaj ta misel pove vemo vsi in se tega tudi moramo držati.

Vsem resnično prijetno praznovanje in dobro počutje tudi v celem nadaljnjem letu pri njihovem delu!

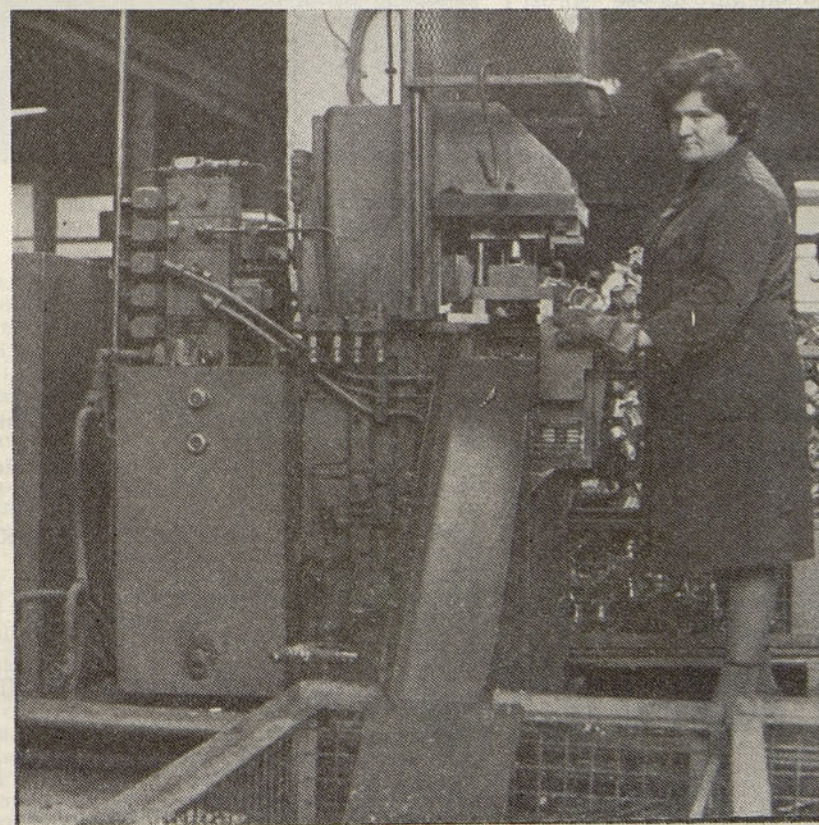
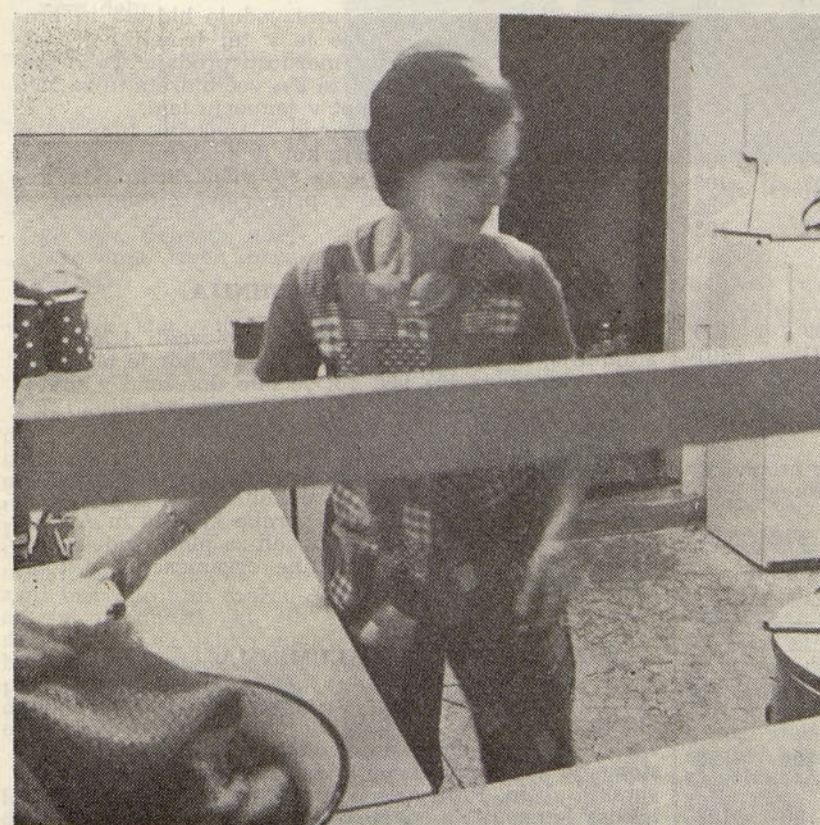
Franc MEŠKO

Vsem članicam zaposlenim v sestavljeni organizaciji združenega dela »Unial« iskreno čestitamo ob 8. marcu, mednarodnem dnevu žensk!

Ob iskrenih čestitkah jim želimo tudi mnogo delovnih uspehov ob njihovem vsakdanjem delu!

Sodelavci, samoupravni organi, družbenopolitične organizacije in uredniški odbor glasila „ALUMINIJ“

Žene iz naše TOZD Trbovlje



Z zasedanja delavskega sveta SOZD

Delavski svet je na svoji prvi izredni seji dne 23. 12. 1978:

— potrdil predloženo poslovnico in informacijo za obdobje januar — september 1978,

— določil pripravljeno gradivo kot predlog samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev, ga dal v sprejem delavcem vseh TOZD in delovnih skupnosti v SOZD ter določil rok za sklepanje o sprejemu. Seznanil se je s pripravljeno predlogom obračuna skupnega prihodka po kriterijih sporazuma za obdobje januar — september in s konkretnim predlogom proračuna glede na obračune, ki so bili v devetih mesecih izvedeni po začasnem sporazumu oz. aneksih. Predlagal je samoupravnim organom v obeh delovnih organizacijah, da predlog proračuna sprejmejo,

— obravnaval predlog razpisne komisije za imenovanje individualnega poslovnega organa SOZD in sklenil, da se razpis ponovi,

— sklenil, da se sproži postopek za spremembo 40. člena samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD,

— sprejel nekatere ostale sklepe, ki se nanašajo na tekoče delo v SOZD.

UNIAL

„Aluminij“
je tribuna
delavcev!

Kako smo poslovali?

Iz tabele I in II je razvidno, kako smo poslovali v mesecu decembru 1978.

Indeks 1978/1977 prikazuje odnos dosežene proizvodnje napram proizvodnji v istem obdobju lanskega leta.

I. DINAMIKA PROIZVODNJE — INDEKSI FIZIČNEGA OBSEGA

OBRAT	Plan	Doseženo		
		mesečno kumulat. 78/77		

A. GLINICA

1. Izluženo				
— november	100	87	102	104
— december	100	83	100	104

2. Kalcinirano

— november	100	107	103	107
— december	100	93	102	106

B. PROIZVODNJA ALUMINIJA

3. Elektroliza A

— november	100	100	100	98
— december	100	100	100	98

4. Elektroliza B

— november	100	102	100	98
— december	100	100	100	98

5. Anodna masa

— november	100	95	98	84
— december	100	114	99	86

C. PREDELAVA ALUMINIJA

— november	100	99	99	100
— december	100	97	99	99

II. PRIKAZ PORABLJENIH SUROVIN NA ENOTO PROIZVODA — XII/1978

Na 1 tono proizvoda	Plan	Indeks		
		december	I-XII	1978

1. GLINICA

Al hidrat — Al_2O_3

— boksit	100	102	101
— Na OH	100	72	104
— Para	100	118	100
— El. energija	100	108	96

2. PROIZVODNJA ALUMINIJA

Hala A

— glinica	100	100	100
— anodna masa	100	100	101
— kriolit	100	124	128
— Al fluorid	100	93	98
— El. energija	100	101	102

Hala B

— glinica	100	100	100
— anodna masa	100	99	100
— kriolit	100	67	106
— Al fluorid	100	76	80
— El. energija	100	102	103

Anodna masa

Za domačo porabo:

— petrolkoks	100	99	100
— katranska smola	100	101	101
— El. energija	100	95	92

Iz tabele I in II je razvidno, kako smo poslovali v mesecu januarju 1979.

Indeks 1979/1978 prikazuje odnos dosežene proizvodnje napram proizvodnji v istem obdobju lanskega leta.

I. DINAMIKA PROIZVODNJE — INDEKSI FIZIČNEGA OBSEGA

TOZD Stroš. mesto	Program	Doseženo			Indeks
		1978	1979	4:3	
1	2	3	4	5	6

A. TOZD GLINICA

1. Izluženo					
— januar	10.540	9.922	10.166	102	96

2. Kalcinirano

— januar	9.300	10.781	9.499	88	102
----------	-------	--------	-------	----	-----

B. TOZD PROIZ. ALUM.

3. Elektroliza A

— januar	1.733	1.746	1.759	101	102
----------	-------	-------	-------	-----	-----

4. Elektroliza B

— januar	2.115	2.164	2.127	98	101
----------	-------	-------	-------	----	-----

5. Anodna masa

— januar	2.464	1.783	2.435	137	99
----------	-------	-------	-------	-----	----

C. TOZD PREDEL. ALUM.

— januar

E aluminij	250	357	264	74	106
Al formati	1.774	1.534	1.746	114	98
Gnetne zlitine	300	410	291	71	97
Livarske zlitine	1.575	1.565	1.641	105	104
Predzlitine za pr.	80	117	—	—	—
— za lastno porabo	48	25	40	160	83
Livarna skupaj:	4.027	4.008	3.982	99	99

II. PRIKAZ PORABLJENIH SUROVIN NA ENOTO PROIZVODA

Na 1 tono proizvoda	Osnove za plan 1979	Doseženo v januarju	Indeks 3:2
1	2	3	4

1. TOZD GLINICA

Al hidrat — Al_2O_3

— boksit	2,627	2,514	96
— Na OH	0,0948	0,09289	98
— Para	3,0419	3,32392	109
— El. energija	334,562	321,958	96

2. TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA

Hala A

— glinica	1,920	1,92500	100
— anodna masa	0,580	0,561	97
— kriolit in Al fluorid	0,070	0,0703	100
— El. energija	17,856	17,658	99

Hala B

— glinica	1,920	1,92005	100
— anodna masa	0,560	0,548	98
— kriolit in Al fluorid	0,070	0,0445	64
— El. energija	17,155	17,302	101

Anodna masa

— petrolkoks	0,671650	0,67146	100
— katranska smola	0,338015	0,33889	100
— El. energija	145	130	90

TOZD TOVARNA GLINICE

Januarja letos smo proizvedli 10.166 ton hidrata, od tega je kalcinirano 9.499 ton. V primerjavi s programom je bila dosežena proizvodnja hidrata izraženega kot Al_2O_3 manjša za 374 ton oziroma za 4 %. Kalcinirano pa je bilo 199 ton oziroma 2% več kot smo programirali.

Razmerje med doseženo proizvodnjo hidrata in proizvodnjo kalcinirane glinice je v tej temeljni organizaciji odvisno od trenutka možnosti prodaje. Tako smo v letošnjem letu proizvedli za 2% več hidrata in za 12% manj kalcinirane glinice kot v januarju lani.

Poraba najvažnejših surovin — boksita, luga in el. energije je za 2 — 4% nižja kot je določena v osnovah za plan, poraba pare pa je za 9% višja. Proizvodni rezultati tovarne glinice so v primerjavi z osnovami za plan razmeroma dobri.

TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA

V elektrolizi A smo januarja proizvedli 1.759 t el. aluminija, kar je za 26 t ali za 2% več kot je bilo programirano in za 1% več kot je bilo doseženo v preteklem letu. V elektrolizi B je poraba kriolita in Al fluorida bistveno nižja kot v osnovah za plan (indeks 64). Proizvodni rezultati te temeljne organizacije so torej takšni kot smo jih načrtovali.

TOZD PREDELAVA ALUMINIJA

V livarni smo v januarju proizvedli 3.982 ton livarniških proizvodov, kar je za 45 ton oziroma za 1% manj kot smo programirali. Proizvodni program nekoliko odstopa od programiranega v korist El aluminija in livarskih zlitin. Proizvodnja je tudi v primerjavi s preteklim letom nižja za 26 ton.

DELAVEC - MOTIVACIJA - SAMOUPRAVLJANJE

Ker človek ne živi izolirano, ampak načrtno deluje v organizacijah, se nujno postavlja vprašanje, kaj ima vrednostno prednost — posameznik ali organizacija. Jugoslovanska zvezna ustava, v nasprotju s koncepti državnega socializma ali etatizma v socialističnih državah, daje izrecno prednost človeku kot individu. Še posebej je to poudarjeno v temeljnih načelih Ustave, ki pravi, da socialistična družbena ureditev temelji »na odnosih med ljudmi kot svobodnimi in enakopravnimi proizvajalci in ustvarjalci, ki jim delo služi izključno za zadovoljevanje njihovih osebnih in skupnih potreb...«

Če opredelimo motivacijo delavcev za sodelovanje v organizaciji družbenega dela, moramo priznati, da ima osebni dohodek še vedno pomen najpomembnejše nagrade oz. povračila, čeprav to ni edino povračilo, ki ga da organizacija delavcu za delovni prispevek.

Zraven drugih materialnih ugodnosti, ki jih delavec prejme, je treba kot vzpodbudo oz. »nagrado« upoštevati še:

- varnost in perspektivo zaposlitve,
- zadovoljstvo zaradi razumevanja s sodelavci,
- ugled, osebni status, vpliv, moč,
- značilnosti samega dela,
- občutka zadovoljstva ob uspešno opravljenem delu,
- možnosti posamezniku za izobraževanje,
- možnosti napredovanja na bolj zahtevne in odgovorne delokroge,
- možnosti glede prostega časa, dopusta, udeleževanje izven organizacije,
- rešitve stanovanjskega problema, bližino stanovanja...

Pri tem pa motivacija delavca za sodelovanje v določeni organizaciji ni opredeljena z nagradami in spodbudami, ki so povezane z aktivnostmi določene zaposlitve v tej organizaciji, ampak so zanj bistvene tudi možnosti in ugodnosti, ki jih delavec ima oz. lahko dobi v drugih organizacijah, pri individualnem delodajalcu ali z delom z lastnimi sredstvi.

»Nagrade« za enako delo (in še bolj za različno delo) niso različne le v



Dnevno poročilo



Iz livarne

različnih organizacijah združenega dela, ampak tudi v tisti organizaciji v različnem času, če se spreminjajo možnosti organizacije za nagrajevanje delavcev (npr. večji ali manjši gospodarski rezultati organizacije, njena rast ali stagnacija, konjunktura ali depresija na tržišču, monopolni ali administrativno privilegirani položaji organizacije...).

Na drugi strani pa je elastičen tudi delovni prispevek posameznika organizaciji. Razlikujemo lahko med njegovo motivacijo, da se zaposli in vztraja v določeni organizaciji, med motivacijo, da poizkuša edoseči čim večje

delovne rezultate in se izpopolnjevati, da bi napredoval pri delu ter med njegovo motivacijo, da sodeluje pri upravljanju. Večina ljudi ima rajši delo, ki jim zanesljivo omogoča neki normalen uspeh pri delu pri normalnem prizadevanju, nekateri — manjšina — pa imajo radi tveganje. Poleg možnosti, ki jih ima neki delavec v drugih organizacijah, so pomembne tudi možnosti za napredovanje ali premestitev na druge delokroge v lastni organizaciji. Pomembne so tudi osebne lastnosti delavca, predvsem njegova strokovnost in sposobnost, ki mu omogoča širši krog zaposlitvenih možnosti, njegova

osebna mobilnost, (pripravljenost, da se preseli — zlasti, če ni vezan na določen kraj iz družinskih ali premoženjskih razlogov), pa tudi vidnost posameznega delavca, ki mu omogoča priti v stik z ljudmi in organizacijami, ki mu nudijo drugo zaposlitev. Običajno so starejši delavci in ženske manj mobilne od mlajših moških delavcev. Ljudje z višjo izobrazbo oz. višjim družbenim položajem lažje dobijo druge zaposlitve kakor delavci z nižjo izobrazbo in z nižjim družbenim položajem. Delavci ki so ozko specializirani, težje menjajo delo, kakor ljudje s širšo specializacijo. Delavci, ki so dalj časa za-

posleni v eni organizaciji, zlasti če dobivajo dohodek za stalnost ali druge ugodnosti, povezane z delovnim stažem v tej organizaciji, so manj mobilni od delavcev, ki so zaposleni v neki organizaciji krajši čas.

Z motivacijskega vidika je vpliv samoupravljanja na organizacijsko ravnotežje (primerjava medsebojnega prispevka delavca in organizacije) majhen. Možnost, da delavec sodeluje na različne načine pri upravljanju organizacije, ima majhno težo pri njegovi motivaciji za sodelovanje v tej organizaciji, kakor kažejo dosedanje raziskave. To se razlaga deloma s tem, da štejemo samoupravljanje kot tako imenovanim višjim psihološkim potrebam, ki se aktivirajo šele potem, ko so zadovoljene nižje potrebe (hrana, stanovanje, obleka, potrebe po varnosti zaposlitve, po ugodnih delovnih razmerah...).

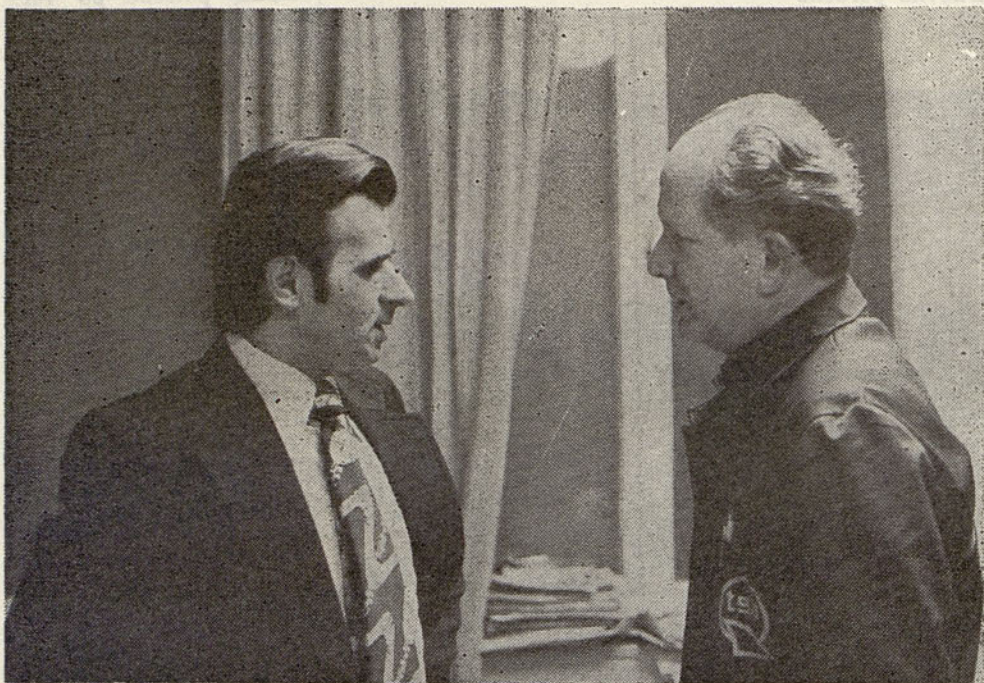
Glede na doseženi standard pri nas so kot psihološka motivacija za delo pri večini ljudi močnejše nižje potrebe, z višanjem standarda pa lahko pričakujemo, da bo samoupravljanje vedno bolj pomembno. Pomanjkanje samoupravljanja oz. demokratičnih odnosov pa že danes povzroča nezadovoljstvo, ki lahko izbruhne v močne konflikte in zavrne uspešno delo ali celo ogrozi eksistenco organizacije. Pri tem je posebej opazno, da se velik del delavcev zadovolji z institucionalno (zakonsko) uvedenim samoupravljanjem kot garancijo svojih pravic in svobode, niso pa nagnjeni k temu, da bi aktivno sodelovali pri samoupravnem procesu, kar je cilj naše družbe in odnosov v njej.

VM

„ALUMINIJ“
JE TRIBUNA
DELAVCEV!



Drugi del oddaje »Nalijmo si čistega vina«



Ali bomo tudi mi razmislili o primeru iz Aera?

V naši družbi že nekaj let živahno diskutiramo o problematiki minulega dela. O tej temi je bilo izrečenih in zapisanih že na stotine teorij. O minulem delu se pripravlja celo zakon, ki bo kmalu zagledal luč sveta.

Zal pa se doslej v praksi nismo ravno proslavili pri realizaciji idej o minulem delu. Še vedno ostajamo (to velja tudi za našo delovno organizacijo) zgolj pri dodatku za delovno dobo in še to samo za delavce, ki so v delovnem razmerju, medtem ko smo na naše upokojence enostavno pozabili.

Razumljivo je, da problematike minulega dela ne moremo zreducirati samo na dodatek za delovno dobo, in to samo za delavce, ki so še v delovnem razmerju. Vendar o tem kdaj drugič. V tem zapisu želim načeti problem, o katerem smo v TGA sicer že razmišljali, vendar le kot posamezniki, ne pa tudi ra-

samoupravnih organih in v organizaciji, ki je za to najbolj pristojna — sindikatu.

V letošnji prvi številki priloge »Delavske cnotnosti«, Vzajemnost, smo namreč zasledili naslednji zapis:

»V Aero od leta 1973 dalje izplačujejo upokojencem posebne dodatke k pokojnini. Pravico do pokojninskega dodatka imajo vsi upokojenci, ki so bili v delovnem razmerju najmanj 5 let v DO Aero, preden jim je delovno razmerje prenehalo zaradi upokojitve. Upokojeni delavci, ki so po upokojitvi še redno zaposleni ali honorarno angažirani, te pravice nimajo.

Sredstva za dodatek k pokojninam v Aero krijejo iz sklada skupne porabe. Dodatek se izplačuje prvega v mesecu za naprej. Upokojenci pa imajo pravico do dodatka v naslednji višini:

do 700,00 din pokojnine	40 % dodatka
700,01 din pokojnine	do 800,00 din 35 % dodatka
800,01 din pokojnine	do 900,00 din 30 % dodatka
900,01 din pokojnine	do 1.000,00 din 26 % dodatka
1.000,01 din pokojnine	do 1.100,00 din 22 % dodatka
1.100,01 din pokojnine	do 1.200,00 din 18 % dodatka
1.200,01 din pokojnine	do 2.200,00 din 15 % dodatka
2.200,01 din pokojnine	do 3.200,00 din 12 % dodatka
nad 3.200,01 din pokojnine	10 % dodatka

Prejemki iz pokojnine in dodatek ne smejo preseči osebnega dohodka delavca, določenega za dela in naloge, ki jih je upokojenec delal. V DO Aero je trenutno 158 upokojencev, od tega jih 128 prejema posebni dodatek k pokojnini.

Primer, kako v AERU plačujejo minulo delo svojih bivših delavcev nisem navedel zaradi tega, da bi trdil kako je to najboljši primer osnov in meril za plačilo minulega dela. To prav gotovo ni, kajti v naslednjih obdobjih se bodo izoblikovale sigurno še boljše rešitve. Je pa dokaz visoke socialistične zavesti in morale delavcev v AERU, ki takrat, ko so določali osebne dohodke sebi, niso pozabili na so-delavce, ki jim družba njihovega minulega dela ni v celoti izplačala.

Primer navajam zaradi tega, da bi tudi mi v TGA ob sedanjem iska-

nju osnov in meril za naše živo in minulo delo, razmišljali o minulem delu tistih, ki so pred nami delali v TGA.

Trenutno ima TGA okrog 360 upokojencev. Povprečje pokojnin naših upokojencev je ca. dinarjev 3.300 (natančnih podatkov o tem žal nimamo). Po približnem izračunu bi AERO, če bi imela tako število upokojencev kot jih imamo mi, s takimi povprečnimi pokojninami, izplačala za minulo delo na leto cca. 1.425.600 dinarjev.

Kaj pa TGA? Ali bi zmogla ta denar? Oziroma, da vprašanje postavimo drugače: ali se zavedamo, da so k dohodku, s katerim gospodarimo, prispevali tudi drugi, ki imajo do svojega deleža najbrž enake pravice kot mi, ki trenutno odločamo o razdelitvi omenjenega

dohodka?! Filip Dolinar

Stimulacija - stimulatīo - stimulus

Naslov, ki zahteva obvladane latinskega jezika ali vsaj tujke, izgleda da nas je (vsaj nekatere izmed nas) prestrašil. Nekateri so se ustrašili že samih besed, nekateri pa verjetno tudi pomena. Karkoli že, slovenska beseda SPODBUDA ni našla mesta v našem življenju. Pravilnik o delitvi dohodka in OD je narejen in živi, prepričani smo, da je zadoščeno zahtevam zakona o združenem delu, (do novega spora na sodišču združenega dela), čeprav v bistvenem delu pravilnika stimulativnem oz. spodbudnem nagrajevanju nismo naredili ničesar.

V času razprav o novem pravilniku o delitvi dohodka in osebnih dohodkov in vskladitvi z ZZD je bilo nekaj poskusov, da bi istočasno z uveljavitvijo novega sistema točkovanja in razmeščanja v razrede, razrešili tudi vprašanje spodbudnega nagrajevanja delavcev. Začetni poskusi sindikata in OZK (več posameznikov kot organizacij) so naleteli ali na gluha ušesa ali na nepremagljivo trdnjavo razlag strokovnih služb. Nekaj mesečno delo raznih komisij (z obilico nadur, žolčnih diskusij in borb za boljši start) ni preživel »revizije« strokovnega tima ali kako se popularneje imenuje kolegija!

Dvotirno delo je končno le dalo neke rezultate v obliki predloga novega pravilnika. »Zakaj dvotirno« —, se bo najbrž vprašal bralec? Zato ker je komisija, kot samoupravni organ, imela svoja stališča do problemov, katere pa je strokovni tim obravnaval po drugem kopitu in stvari gledal iz drugega zornega kota.

Verjetno si nekdo izmed bralcev zastavlja vprašanje »čemu naslov stimulacija in uvodne besede o spodbudnem nagrajevanju, kot sestavek zahaja v kronologijo sprejemanja pravilnika o delitvi dohodka? Zakaj se ni nadaljevala misel o razlogih za odklonilna stališča do stimulativnega nagrajevanja? Kakšna je to nepremagljiva trdnjava razlogov strokovnih služb?«

Problematika, o kateri pišem je zelo zahtevna in pomembna ter pogojuje osvetlitev vsaj nekaterih dejanj iz obdobja pripravljanja in sprejemanja Pravilnika. Ves uvod, vsa ta »uvertura« je bila potrebna iz dveh razlogov:

1. da sebi in drugim »osvežim« spomin na čas, ko smo sprejemali pravilnik

2. da »osvežim« spomin komisijam za pripravo in sprejemanje pravilnika ter strokovnim službam na obljube in navajanje razlogov, zakaj ne moremo razpravljati o stimulativnem nagrajevanju.

V svojem samoupravnem aktu o delitvi osebnih dohodkov smo sicer vnesli nekatere elemente stimulativnega nagrajevanja. Niso v popolnosti izdelani, vendar so kot osnova (sicer na šibkih nogah) zastavljeni. Obljube strokovnih delavcev, da se bo še v letu 1978 začelo z različnimi testiranjimi (po delovnih opravilih, delovnih skupinah) predvidenega stimulativnega nagrajevanja, se niso uresničile.

Moje prepričanje v času sprejemanja novega

pravilnika, da je na delavca izvršen določen pritisk, da se sprejema pravilnik v predloženi obliki, je sedaj še bolj utrjeno. V svežem spominu so mi besede: »V kolikor ne sprejememo pravilnika, grozi nam 60 odst. osebni dohodek.« Spominjam se tudi razlage enega izmed vodilnih delavcev, ki je povedal: »Pravilnik ni mrtva stvar in ni zabetoniran. Vsaki pojav neusklajenosti in nepravilnega vrednotenja delovnega opravila bo posebej obdelan in pozneje, po samoupravnem organu drugače ocenjen.« Povedano je tudi to, da dva delavca, z enakimi delovnimi opravili ne bosta tudi enako plačana, glede na njihovo prizadevnost.

Povedano je dosti. Dosti lepega in obetajočega.

ga. Žal ostalo je le na besedah.

Mogoče je ravno današnji trenutek tudi pravi trenutek, da spodbudno, ali če hočete stimulatивно nagrajevanje, postavimo v ospredje. Naša delovna organizacija se nahaja v enem izmed najtežjih obdobji v svoji zgodovini. Visoki proizvodni stroški, nova podražitev električne energije, zastarelost proizvodnih naprav, vse to neusmiljeno tlači in duši lahko življenje, ki smo ga bili vajeni. Prepričanja, da družba le ne bo dovolila stagnacije ali celo propada naše delovne organizacije so zmotna. Predstoji nam trdno in odgovorno delo, da se izvlečemo iz nezainteresiranosti (v kateri se žal nahajamo), da za-

čnemo dosegati rezultate, ki si jih s plani zastavljamo, ali da jih celo presegamo. Odpreti moramo vrata boljšemu delu.

Ne bom zapisal, da je zlati ključ za ta vrata ravno stimulatивно nagrajevanje, je pa eden izmed poglavitnih dejavnikov.

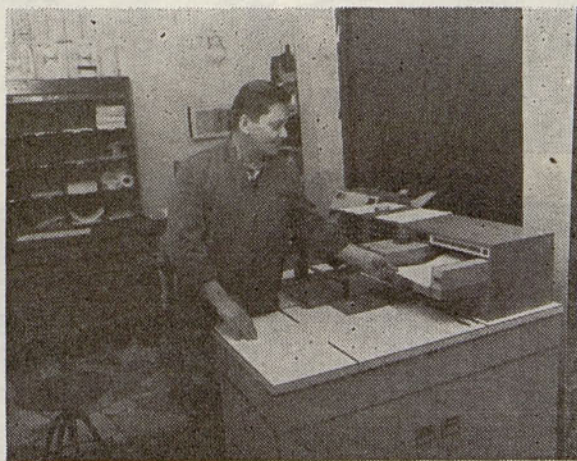
Spodbuditi delavca k delu je moč na različne načine: z ureditvijo delovnega okolja, z varnostjo pri delovnem opravilu, s pravilno organiziranostjo in razdelitvijo dela, z ureditvijo stanovanjske problematike, socialnih razmer v družini in ne nazadnje — z nagrajevanjem za opravljeno delo.

(Nadaljevanje na 10. str.)

Tudi med nami so ljudje, ki vzorno skrbijo za družbeno premoženje

Večkrat imamo priložnost prebrati v časopisih, da je ta in ta šofer dobil nagrado za toliko in toliko prevoženih kilometrov, ne da bi bilo treba njegov kamion generalno popraviti; slišimo o rudarjih, ki so nakopali toliko in toliko premoaga; skratka ljudje danes dosegajo vsemo goče in nemogoče rekorde. Žal pa so ti rekordi še vse prepogosto s tujih njiv, medtem ko domačim, svojim rekorderjem posvečamo vse premalo pozornosti.

Včasih se zdi kot, da si ne upamo pomisliti, da so tudi med nami ljudje, ki so s svojim odnosom do dela dosegli omembe vredne dosežke. Prepričani pa smo lahko, da take delavce pri nas imamo, le odkriti jih ne znamo. Ne znamo jim dati pravega priznanja za njihovo delo, zato jih ni več, zato ne bomo. Ne znamo jim dati njihovega morda? Prav gotovo ne! Ali pa je morda na delu naša znana, grda slovenska razvada — zavist? Se morda bojimo, da bomo potem, če bomo več govorili o dobrem delu (na naših sestankih ponavadi samo kritiziramo), tudi sami noreli več delati?



Dva milijona kopija na kseroksu

No, navrgel sem nekaj vprašanj, na katera si bo lahko vsak sam najbolje odgovoril in še bodo ti odgovori iskreni bomo morda v prihodnje v naši delovni organizaciji tu in tam tudi koga pohvalili in ne več samo kritizirali. To pa je tudi namen tega prispevka, namreč spodbuditi vse, ki vedo za primere nadpovprečnega dobrega dela, poštenega odnosa do dela in družbenih sredstev, da nam to odkrijejo. Da pokažemo s prstom na tiste, ki si zaslužijo pohvalo in da čimprej omogo-

čimo tudi dajanje primernih materialnih spodbud takim sodelavcem.

Da ne bi ostal samo pri besedah, bom z imenom navedel enega takih sodelavcev, ki si za svoj odnos do strojev, s katerimi dela, zasluži vso pohvalo. Gre za JOŽETA HLIŠA, ki dela v kopirnici kadrovske splošnega sektorja oziroma za svojevrsten rekord, ki je bil dosežen predvsem po zaslugi tovariša Hliša.

Na fotokopirnem stroju »RANK XEROX 720«, je bila namreč

narejena 12. 2. 1979 dvomilijonska fotokopija. Ta stroj, ki zmora narediti na principu suhega elektro statičnega kopiranja 15 kopij na minuto, je bil kupljen leta 1973. Prvi milijon kopij je bil na stroju narejen do 16. 4. 1974, drugi milijon pa torej v začetku februarja tega leta.

Stroj, o katerem je govor so vzdrževali delavci FINOMEHANIKE iz Celja. Zadnjih nekaj mesecev, ko pooblaščen servis nima več rezervnih delov pa stroj vzdržuje in popravlja izključno tovariš Hliš, ki je tudi že prej opravljal manjša vzdrževalna dela. Stroj je doslej pretežno posluževal tovariš Hliš, delno pa tudi tovariš Topolovec.

In še posebna zanimivost: naš stroj je edini te vrste, ki v Sloveniji še dela (vsi drugi bodisi zaradi tega, ker ni dobili rezervnih delov ali zaradi iztrošenosti več ne delajo), zaslužen za to pa je spet tovariš Hliš, ki upa, da bo stroj še dolgo služil svojemu namenu.

Filip Dolinar

Stimu- lacija- stimulatio- stimulus

(Nadaljevanje z 9. strani)

Pristopimo čimprej k stimulativnemu nagrajevanju delavca za izvršeno delo, razločimo slabega od dobrega delavca po vrednotenju njunega dela. Stimulirajmo skupine delavcev, da svoja delovna opravila in naloge izpolnjujejo kvalitetneje, hitreje, odgovorneje. Ne glede na vizijo razvoja naše demokratične družbe, da sleherni član družbe dobi toliko, kolikor mu je potrebno, za delo, ki ga premore, danes le živimo od osebnega dohodka, ki ga mesečno dobimo. Zato ni čudno, da je vsak izmed nas najobčutljivejši ravno pri osebnem dohodku in da bo pogojenost osebnega dohodka s kvaliteto in količino dela, kot rezultat dela, tudi višji dohodek celotne delovne organizacije.

Nehajmo se igrati skri-valnice, lažne sociale in zaščite, lažnega tovarštva. Recimo svojemu nedelovnemu tovarišu, da ga ne bomo držali v svoji sredini, če ne bo spremenil svojega odnosa do dela in premoženja delovne organizacije. Pomagajmo mu sicer, da dojamemo bistvo pogojenosti dohodka od njegovega dela; izključimo pa ga iz svojih vrst, če tega noče dojeti; v kolikor meni da je sam sebi zadosti in v kolikor nasprotuje naši stabilizaciji in razvoju.

Samo izredno visoka zavest ali stimulativno nagrajevanje lahko da optimalne rezultate in zato protestiram proti sedanjemu stanju in sedanjimi odnosi.

Protestiram proti uravnilovki v vseh oblikah, protestiram proti neodgovornemu delu, proti malomarnosti in nezainteresiranosti! Protestiram proti osebnemu dohodku enakemu za kvalitetno in nekvalitetno delo, za več in manj izvršenega dela!

Protestiram proti zastoji v razvoju proizvodnih in nagrajevalnih odnosov! Upam, da bom v vrstah delavcev naše delovne organizacije našel na enako misleče in da bodo tudi zahtevali ureditev dejanskega plačila po delu, kot prvi korak k novi rasti TGA.

Vič

Svoje življenje je posvetil sreči človeka



Dolgoletna tovariša in soborca



Narodni heroj Edvard Kardelj — Krištof



Edvard Kardelj je bil po vrnitvi iz dveletne robije leta 1932 z Borisom Kidričem vodilna osebnost pri obnavljanju partijske dejavnosti



Tovariš Edvard Kardelj leta 1970



Slovo tovariša Tita od svojega dolgoletnega sodelavca



Zalna seja družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov TGA in krajevnih skupnosti Kidričevo



Komemorativno zborovanje popoldanske in nočne izmene v soboto 10. 2. 1979 ob 22. uri v sanitarni I.

Zbori delavcev in informiranost

Beseda INFORMIRANOST je tista o kateri zadnje čase vse več slišimo ne le pri nas v DO ampak tudi marsikje drugje, saj se zavedamo, da je prav informiranost tista, ki lahko v mnogem pripomore k uspešnejšemu poslovanju ter samoupravljanju v TOZD in DO, kot odločanju v KS in občini ter podobno. Že dolgo poznamo zlato pravilo, da brez dobre informiranosti ni dobrega samoupravljanja in odločanja pa je zato tudi potrebno spregovoriti nekaj besed o tem, kako je resnično z informiranostjo pri nas in kje se dobijo najbolj ustrezne ter konkretne informacije prav tako pa tudi kako te informacije sprejemamo in kako jih tudi prenašamo naprej na naše sodelavce in občane.

Ne le pri nas ampak tudi vsepovsod v DO imajo zbornice delavcev, sestanke sindikalnih skupin, samoupravnih organov. OO ZK, OOS in TKS ter še in še, od katerih lahko pričakujemo in dobimo ustrezne informacije, ki nas zanimajo, če jih takoj ne dobimo pa lahko zahtevamo, da se nam jih v določenem času posreduje. Morda bi že pri tem lahko začeli z nekaterimi ugotovitvami, ki so brez dvoma resnične in bi, kot take lahko dale kakšen povod za razmišljanje o naši informiranosti ter dejstvom, če smo resnično sami storili vse, da bi do pravih informacij tudi prišlo po pravi in določeni poti. Odveč bi bilo naštevati koliko zborov delavcev in sestankov sindikalnih skupin smo že dali skozi tudi v TGA, vprašanje pa je, če smo na le-teh tudi dosegli tisto kar smo želeli.

Nekateri zbori in razni sestanki sindikalnih skupin so že tudi dokazali, da mnogi delavci raje molčijo ne da bi postavljali vprašanja in zahtevali odgovore na nejasnosti, pozneje pa je seveda halo da je kaj. Ali se vsi tudi zavedamo, da imamo danes vrsto članov tako v DS, kot v OOS in OO ZK ter delegatov na raznih področjih od SO do mnogih SIS ter v KS v raznih komisijah, odborih in svetih. Prav od le-teh, ki smo jih izvolili zato, da zastopajo naša stališča tudi zahtevati odgovore o nji-

hovem delu v teh organizacijah, pa da vidimo kje tiči zajec, saj kaj radi brskamo po tistem grmu kjer ga sploh ni. To samo zato, da bi lahko za tem skrili našo nezainteresiranost do številnih problemov s katerimi bi se morali odločno spopasti in jih tudi odpraviti. Samo trdite, da nismo informirani, je še dokaj slabo oprimajoč argument, da je temu res tako, če v tem nismo vložili vsega svojega vpliva, da take slabosti (če obstojajo) tudi v najkrajšem času odpravimo ne glede na koga se to nanaša — seveda realno.

Vem že primere, ko sindikalni poverjeniki kaj malo ali skoraj nič ne obveščajo svoje člane o delu OOS in TKS, kar v mnogočem velja tudi za člane DS, da o mnogih delegatih raje ne govorim. Ko bomo vsi poiskali vzroke neinformiranosti tudi v teh vrstah, potem bomo kaj drugače gledali na mnoge probleme in na sam način pravega informiranja. Ne zagovarjam tistih, ki bi morali večkrat posredovati določene informacije — saj sem tudi sam zato, da jih mora biti več in povsem razumljive glede na problem na katerega se nanašajo, pa vendar osebno le mislim, da moramo najprej razčistiti v svojih sredinah o katerih sem že prej govoril.

Če nam bodo naši delegati v DS TGA, pa v DS TOZD, v OOS in OO ZK ter tudi v KS posredovali določene informacije in nas seznanjali s svojim delom ter problemi s katerimi se srečujejo, da bo v bodoče odpadlo marsikatero godrnjanje ter ugotavljanje vzrokov neinformiranosti.

Jaz še vedno trdim, da smo največji krivci za slabo informiranost (v kolikor obstaja) prav mi sami in zato pometimo najprej pred svojim pragom in v svojih neposrednih sredinah — nikakor pa logično ne izvežmam tistih v naših strokovnih službah, ki so prav z enako (če ne še večjo) odgovornostjo dolžni, da pridejo razne informacije čimprej do našega proizvajalca na delovnih mestih v TOZD DO in SOZD. Dobrodošla pa bodo tudi ostala mnenja in stališča okrog naše informiranosti.

F. MEŠKO

Koliko sklepov bomo sprejeli v letošnjem letu in koliko jih bomo uresničili?

K razmišljanju me je spodbudila glosa izpod peresa avtorja J. K., pod naslovom »Vžiganje«, objavljena v eni izmed lanskkih števil »KOMUNISTA«. Omenjeni zapis se namreč glasi:

»— Včasih imam občutek, — je dejal pred dnevi Igor Uršič, — da v naših osnovnih, včasih pa

ter jih izpeljali do konca. To zlasti velja za tiste probleme, ki lahko, če jih opravimo, pospešijo pot za reševanje tudi drugih zadev. —

Zagotovo je res, da to pomeni v prenekateri osnovni organizaciji eno temeljnih slabosti, ker hočemo na hitro preveč narediti. Resda se naloge

največkrat kar kopičijo, saj za njih prihajajo pobude tako iz vodstev kot okolij, kjer delujemo. Pa vendar nam je že dolgo jasno, da brez posameznih odločnih prodorov ni mogoče vseh prizadevanj postaviti na višjo raven oziroma doseči celovitejšega napredka.

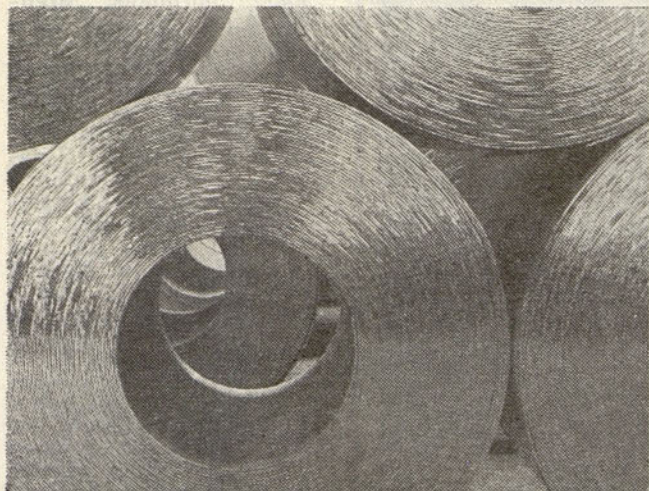
Res pa je tudi, da vsak motor, če ga samo vžigamo in vžigamo, premalo pa ga poženemo v tek, ne dela najbolje, saj se zamasti in poleni.

Prav zato pa je predvsem nujno, da nam je kot komunistom jasno, katere akcije imajo prednostno vlogo in, ne nazadnje, da si ne nakoplje mo na glavo tudi vsega tistega, kar morajo uresničevati tudi drugi.

Nauk, ki ga lahko potegnemo iz citiranega zapisa pa seveda ne velja samo za komuniste, marveč za vse, ki imajo možnost sprejemati kakršnekoli sklepe. Teh je bilo namreč doslej tudi v naši delovni organizaciji sprejetih toliko, da jih v nekaj letih ne bi mogli vseh izvršiti.

Zato naj velja: omejimo število sklepov, za tiste, ki jih bomo po tehtnem premisleku sprejeli pa določimo kdo in do kdaj jih mora izvršiti in kakšne sankcije ga bodo doletele, če jih neupravičeno ne bo izvršil kot smo določili. Pri tem pa ne pozabimo na tiste, ki si bodo z vestnim izvrševanjem sklepov zaslužili našo nagrado in pohvalo.

Filip Dolinar



Pločevina

tudi občinskih organizacijah ZK neprestano vžigamo nove in nove akcije. To je sicer v načelu dobro. Toda če si skorajda vsak dan zadajamo nove, s tem nemalokrat nehoti zameglimo tiste med njimi, ki so v določenem trenutku in razmerah pomembnejše. Zato bi bilo dobro, če bi se bolj zavedali, katere so važnejše in jim dali večji poudarek

**DOPISUJTE
V
„ALUMINIJ“**



Rezultat 13 inventivnih predlogov v 39 dneh leta 1979 je vzpodbuden za MID (množična inventivna dejavnost) v primerjavi z letom 1978, ko je bilo v enem letu pripravljenih le 24 predlogov. Število aluminijevskih lebkci na sliki (posnetek je iz avle TGA) predstavljajo število inventivnih predlogov v posameznem letu

Naši inovatorji



Avtor inventivnega predloga št. 120 Stanko Vinter ob napravi, na kateri je izvedel tehnično izboljšavo.

Foto: Mohorič

Izboljšava na peskalnem stroju

Delavski svet TOZD vzdrževanje je dne 26. januarja 1979 potrdil tehnično izboljšavo št. 120 avtorja Stanka Vinterja z naslovom »Izboljšava na peskalnem stroju«.

Tovariš Stanko Vinter dela v TOZD vzdrževanje že 23 let in je to njegov prvi prijavljeni predlog, ki se uporablja v TGA »Boris Kidrič« Kidričevo.

Avtor je spremenil način vpetja zgornjega in spodnjega dela sklopke na peskalnem stroju, tako da je namesto utora na pesto krožnika privaril križ na prirobnico in na spodnjem delu namesto nastavka z izpustom privaril pušo (iz cevi) z utor. S takšnim načinom vpetja zgornje-

ga in spodnjega dela sklopke je odpadlo naslednje delo:

- struženje pesta krožnikov
- vrtanje luknje ϕ 30 mm
- izdelava prečnega utora širine 10 mm

Poleg omenjenih prednosti je boljši vprijem zgornjega in spodnjega dela sklopke ter pri obrabi samega krožnika se to lahko zamejnja.

Inventivni predlog št. 120 izkazuje letno korist 18.322,53 din, za katero bo avtor prejel po pravilniku o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih 2.215,43 din.

P. B.

iznajditeljstvo - iznajditeljstvo - iznajditeljstvo

Če pogledamo socialistično definicijo inovacije, da je novo znanje samo tisto znanje, ki je družbeno koristno (dr. Krešo Puharič), ne moremo mimo dejstva, da se inventivna kreativna vnaša posameznikov ne sme prepuščati naključju, temveč mora biti organizirana in vodena. Gospodarstvo bi naj bilo iz lastnega interesa glavni iniciator in uporabnik umskega potenciala delovnega človeka, ki je z družbeno-političnim pogledom, izkušnjami, znanjem in motivacijo tudi dolžan prispevati k večji produktivnosti in rasti gospodarstva.

Kako pristopiti k temu problemu?

1. Ko govorimo, da mora biti naš samoupravljalac, naš inovator organiziran in voden, je vprašanje, kako to doseči.
2. Postavlja se vprašanje, kako ga organizirati, opremiti z znanjem in mu predložiti aktualne probleme, ki jih imamo v:
 - organizaciji,
 - proizvodnji,
 - zaščiti okolja itd.
3. Postavlja se vprašanje, kako vzbuditi organizirani MID
4. Kako doseči raven v predlogih in patentih, ki jo dosegajo razvite države, t.j. 15–20% vseh zaposlenih?
5. Postavlja se vprašanje, kje je meja med delovno dolžnostjo in kje se pričinja inventivna dejavnost.
6. Postavlja se vprašanje stimulacije.

1.1. Iz naslova, da mora biti gospodarstvo oziroma TOZD iz lastnega interesa glavni iniciator in uporabnik umskega potenciala delovnega človeka in da se kreativna vnaša posameznikov ne sme prepuščati naključju, temveč mora biti organizirana in vodena, je nujno razumeti, da morajo biti pri kreiranju in organiziranju MID prisotni vodstveni organi in biti soodgovorni nosilci za MID. S tem, da se v DO nastavi služba za MID, še zdaleč ni rešen problem. Problem nastane takrat, ko je potrebno predloge realizirati, jih vključiti v skupen interes in ustvariti skupno klimo in pogoje za razvoj in napredek DO kot celote.

Pred vodstvene in vodilne delavce, kot tudi samoupravne organe se postavljajo zahteve izdelati izdelek, ki bo kvaliteten, konkurenčen na trgu in da s čim manjšimi proizvodnimi stroški dosežemo

čimvečji dohodek, ki nam omogoča izpopolnjevanje proizvoda, vlaganje v nove raziskave, oplemenjevanje delavca z novim znanjem, novimi idejami in mu zagotoviti soliden zaslužek.

1.2. Da zadostimo tej zahtevi, moramo imeti v inventivnem smislu in v smislu vključevanja množice predstavo o komunikacijah, organizacijski inovacijski dejavnosti in motnjah, ki nastajajo v sistemu.

1.3. Sistem je celovitost urejenih elementov z lastnostmi, da so povezani z odnosi ali pa jih je mogo-

Strukture, ki ovirajo ustvarjalnost:

- močna specializacija (omejujejo obzorje),
- izrazita formalizacija (standardizirani rutinski programi),
- omejen komunikacijski sistem,
- centralizacija odločitev (omejuje odločanje na lastno odgovornost),
- visoka stopnja kontrole (kontrola ubija voljo do ustvarjalnosti),
- stratifikacija (statusno opredeljevanje članov organizacijskega sistema zavira samoiniciativnost).

B. Zniževanje stroškov proizvodnje

- večja produktivnost,
- manj delavcev,
- manj režije,
- odpravljanje ozkih grl v proizvodnji,
- krajši čas izgradnje,
- manj nepotrebnega dela,
- boljša kontrola kvalitete,
- s spremljanjem stroškov, časa in materiala ter uvedba pravočasnih informacij za popraviljanje vhodnih informacij,
- boljša kontrola stroškov.

- manj izmeta,
- manj obremenitve kontrole,
- večja stabilnost kvalitete na trgu,
- manjši stroški kontrole,
- večji renome firme,
- integriran način kontrole kakovosti.

G. Smotrno vlaganje v sistem

- sodobnejše proizvodnje, organizacijske metode,
- manj jalovih časov,
- manj neizkoriščenega prostora,
- manj nedokončane proizvodnje,
- prilagodljivost bodočim potrebam,
- izravnave zmogljivosti,
- manj transporta in skladiščenja.

Iz primerov vidimo, da je možno vključevati MID v najrazličnejše strukture. Da bi dosegli čim boljšo povezanost teh struktur, pa moramo vzpostaviti komunikacijsko zvezo.

2.3. Kaj razumemo pod komunikacijsko zvezo

Vzemimo proizvodno DO in njeno povezanost med razvojem — pripravo in proizvodnjo. Iz študije, ki jo je naredil Zavod za produktivnost dela v Ljubljani, zasledimo, da je ta povezanost v večini naših DO dokaj pretrgana, iz česar sledi, da so vsi trije, tako razvoj kot priprava in proizvodnja, ubadajo s svojimi problemi ločeno, skratka, ni integracije, ni povezanosti DO in njenih podsistemih medseboj, kaj šele odprtost DO navzven.

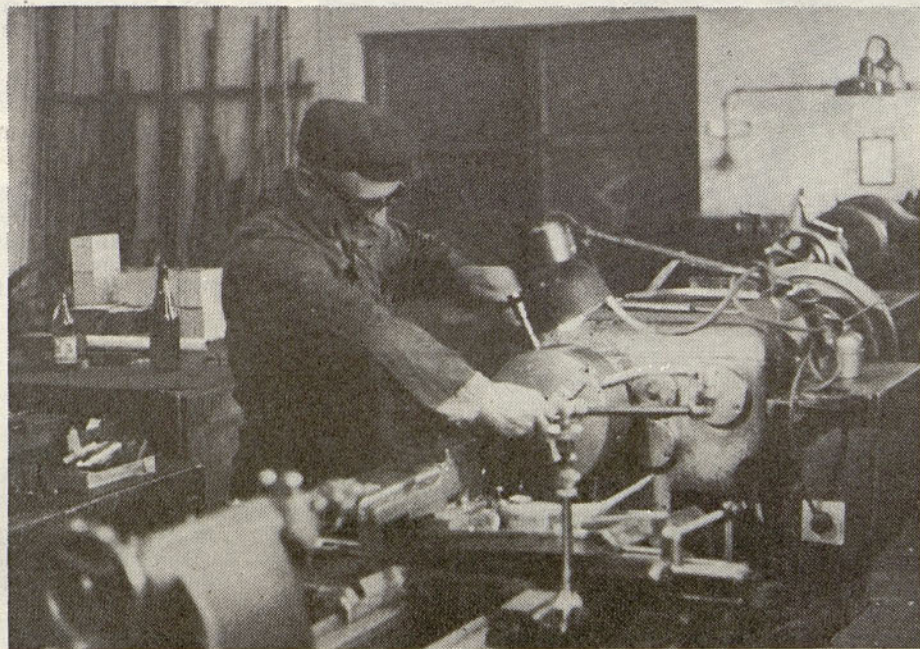
In tukaj so potrebni ljudje, ki so v stanju spremljati problematiko delovnega procesa, jo posredovati ter s svojim komuniciranjem pripomoči k povezanosti podsistemov. Napredne in vodilne DO v svetu intenzivno gojijo odprtost komuniciranja v sami DO in navzven.

S tem se doseže predvsem dveje:

1. komunikacije med strokovnjaki, delavci medseboj in navzven so najhitrejši vir informacij o tem, kje so problemi, kakšni so ti problemi in kaj je v okolju novega;
2. odpade dupliranje dejavnosti, raznih študij, uvajanje zastarele tehnologije, dograjevanja in izpopolnjevanja tehnologije in strojev z vložki, ki so že zastareli, itd.

2.3.1. V delovni organizaciji bi tako morali narediti analizo, ali sploh obstajajo in kje obstajajo komunikacijske zvezde. V kolikor jih ni, moramo seznaniti vodstvene in sa-

(Nadaljevanje na 14. str.)



Strugar

če vzpostaviti. Elementi sistema so objekti, stvari, reči, predmeti ali sestavine. Odnosi pa so vezi, povezave, stiki spoji, ki delujejo med elementi. Struktura odnosa je lahko relativno statična ali pa dinamično procesna, ki podaja časovni potek dejavnosti elementa.

Proizvodni sistem ima svojo nadgradnjo trga, razvoju delovne organizacije in razvoju znanosti. To so področja inovacijskih podsistemov, kateri omogočajo uspešno razvojno pot in boljši proizvodni proces. Poleg razvoja in zamisli moramo imeti uspešno proizvodnjo, njihovo oblikovanje in sistem oblikovanja tehničnih sistemov. S pomočjo krmilnega sistema na podlagi kontrole in analize stanja podsistemov popravljamo ali dopolnjujemo sistem z inovacijami.

1.4. Motnje v sistemu za MID

2.1. Kako organizirati, informirati in opremiti delavce z znanjem in mu predložiti aktualne probleme, ki jih imamo v:

- organizaciji,
- proizvodnji,
- zaščiti okolja,
- varstvu pri delu itd.

2.2. Če hočemo zadostiti tej zahtevi, moramo vedeti, kje se pojavljajo možnosti za MID. Nekaj primerov in sugestij iz prakse v proizvodnem procesu nam kaže, da je z organiziranim pristopom MID možno sodelovati na različnih ravneh.

A. Zadovoljstvo delavca

- delavec ima občutek doprinosu,
- manjši napor,
- manj ročnega dela, več strojnega,
- večja uspešnost,
- urejeni pogoji za delo,
- manj kopičenja problemov,
- primeren OD,
- večja varnost.

C. Zniževanje ostalih stroškov

- cenejša preskrba materiala,
- boljša preglednost in vodenje vzdrževanja (manj izpadov, možnost inovacij na posameznih šibkih točkah strojev, ki so izpostavljeni obrabi, ...),
- manj orodij,
- boljša kakovost,
- manj energije.

D. Skrajšanje cikla proizvodnje

- manj gibanja med oddelki,
- manj gibanja v oddelku.

E. Boljše krmiljenje proizvodnega procesa

- lažji prevzem,
- večja proizvodnja,
- odrejen tok,
- točno napovedan tok,
- dobra oskrba delovnih sredstev,
- manj nepotrebne dokumentacije.

F. Boljša kontrola kakovosti

iznajditeljstvo - iznajditeljstvo - iznajditeljstvo

(Nadaljevanje s 13. str.)
moupravne organe o pomembnosti teh ljudi.

2.3.2. Kako to povezavo doseči in kdo bi jo naj povezoval?

Menimo, da moramo izhajati iz definicije namena cilja. Cilji so določeni iz okolja, izhajajo pa iz namena (smisla) sistema. N.p.r.: postavili smo si cilj, da hočemo narediti toliko in toliko kamionov, toliko pohištva, toliko ton aluminija... Potemtakem so cilji tudi elementi sistema in se spreminjajo pod vplivom drugih elementov, zato morajo biti opremljeni tako količinsko kot kakovostno. Ker se sistem (vzemimo proizvodni sistem) nahaja v določenem ekonomskem okolju in času, ki je podvržen dinamiki in ekspanziji novih znanj, postopkov, tehnologij, licenc, know-how-a..., je pomembno, da skušamo o tej tehnološki ekspanziji čimbolj slediti in jo prilagajati našim prilikam in potrebam. Tukaj pa naletimo spet na ljudi, ki izvajajo naloge s pomočjo sredstev in so ključni elementi sistema. Ugotovljeno je, da uporabniki informacij z raziskovalno prakso bolj uporabljajo zunanji vir informacij kot so: raziskovalne institucije, INDOK centri ipd., kot uporabniki z industrijsko prakso, ki pri iskanju informacij bolj uporabljajo informacijske vire v delovni organizaciji. Torej strokovnjaki — raziskovalci bolj poznajo vire informacij in načine, kako jih poiskati od strokovnjakov z industrijsko prakso, le-ti poznajo problematiko DO. Naša naloga organizatorjev bi bila

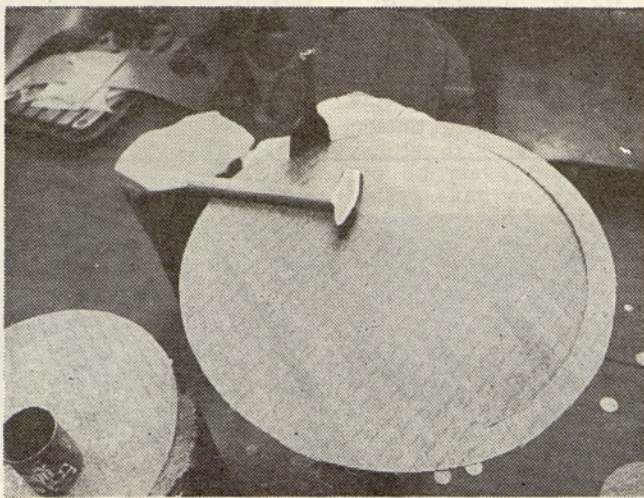
1. da s pomočjo sociograma poiščemo komunikacijske zveze v DO, te ljudi povežemo in jim pomagamo priti do informacij ter na ta način za MID reševati: aktualne probleme v delovnem procesu,
2. povezati strokovnjake DO s strokovnjaki raziskovalnih ali drugih institucij

3.1. Kako vzbuditi organizirano MID?

Potem, ko smo s pomočjo sociograma ločili aktivne delavce od pasivnih v vseh strukturah, bi aktivne povezali v inovacijsko skupino, kjer bi se redno seznanjali s problematiko v različnih oddelkih, TOZD, ... Tako bi postali problemi posameznih oddelkov ali TOZD problemi vseh delavcev v DO. Na teh srečanjih (sestankih) bi naj bil obvezno prisoten predstavnik poslovnega organa (posameznik

mezne TOZD in DO) in član kolegijskega poslovnega organa. To pa zato, kot smo že uvideli, ker je vodilna struktura soodgovorna struktura za napredek celotne delovne organizacije.

Od nekaterih delavcev se pričakuje, da bodo indirektno vplivali na pasivne delavce, ki bodo tu-



Tesnilo

di začeli spremljati problematiko DO. (pasivni delavci so lahko zelo vestni delavci).

Ker bi aktivni delavci bili v neposrednem kontaktu z raziskovalnim razvojnim oddelkom preko komunikacijske zvezde, pričakujemo, da MID ne bo več samoiniciativna, ampak bo postala organizirana usmerjena dejavnost.

4.1. Kako dvigniti število predlogov in patentov?

Število predlogov in patentov je v naših DO povprečno 0,8 % vseh zaposlenih, v razvitem svetu se ta udeležba giblje med 15 — 20 % vseh zaposlenih. Število bi lahko povečali z:

- tesno povezavo s razvojem in raziskavo s proizvodnjo; predlogi iz proizvodnje bi se morali v razvoju (R + R) hitro reševati in čimprej realizirati,
- vzpostaviti informacijsko bazo,
- primerna propaganda,
- primerno obveščanje,
- primerna stimulacija,
- zakonska regulativa,
- primeren samoupravni sporazum.

5.1. Kje je meja med delovno dolžnostjo in kje se pričene inventivna dejavnost?

Ta problem je specifičen za vsako delovno organizacijo posebej in ga mora DO z opisom delov-

nih opravil in delovnih nalog določiti za posameznika. Brez te razmejitve ne moremo računati z udeležbo posameznikov in množice radi nesoglasij in razprtij in raznih dokazovanj kot: »Saj je to tvoja delovna dolžnost« ipd. To velja tako za profesionalne inovatorje kot za MID. Posledica teh razprtij je, da se večina ljudi raje po-

REZIME

Kakšen cilj smo si postavili v Ekonomskem centru Maribor?

Pričakujemo, da bi v tej prvi fazi systemskega pristopa s sociološko-motivacijskega vidika MID dosegli:

1. vzpostavitev komunikacijske zvezde med razvojem — pripravo — proizvodnjo in vodstvom;
2. s pomočjo sociograma ločili aktivne in pasiv-

ne delavce. Aktivne povezali v komunikacijsko skupino, preko katere bi se intenzivno prenašale informacije o problemih, možnostih izboljšav ipd.

3. izpostavili informacijsko bazo znanja, obveščanja, propagiranja itd.

Raziskovalec
Ekonomskega centra
Maribor
Ernest Sagadin

KADROVSKE VESTI

DELAVCI, KI SO SE ZAPOSILILI V TGA KIDRIČEVO V MESECU JANUARJU 1979

V TOZD tovarna glinice:

Avgust Kiseljak in Alojz Lah

V TOZD proizvodnja aluminija:

Ignac Matjašič, Stanko Mesarec, Drago Švagan in Milan Belšak

V TOZD predelava aluminija:

Franc Mlinarič, Stanislav Rožman, Josip Vučkovič, Edvard Knaus, Milan Lubej, Franc Zinko, Stanko Pukšič in Julijana Mesarič

V TOZD vzdrževanje:

Martin Petrovič, Rudolf Korošec, Janez Bezjak, Tomo Ozimek in Franc Kosec

V TOZD promet:

Franc Pišek, Vincenc Maroh in Jože Slana

V TOZD kontrola kvalitete:

Friderik Kmetec

V TOZD livarna Trbovlje:

Dakić Djuro, Vlado Špende, Ljubomir Tajić, Mujesira Hokić in Milan Slanšek

V DS skupnih služb:

Jakob Bratec, Jože Koletnik, Božidar Premužič, Anton Lah, Franc Cetl, Tomislav Miličević in Viktor Vogrinec

Med zgoraj navedenimi delavci je tudi 21 delovnih invalidov, ki so vrnili iz LES-a Ptuj.

DELAVCI, KI SO ZAPUSTILI DELOVNO ORGANIZACIJO V MESECU JANUARJU 1979

Iz TOZD predelava aluminija:

Ivan Primožič

Iz TOZD vzdrževanje:

Franc Zohar, Anton Zupanc, Stanko Zupanič, Stanko Pal, Jože Kokot in Tomo Horvat

Iz TOZD kontrola kvalitete:

Daniel Golob

Iz TOZD livarna Trbovlje:

Milan Zmrzljak, Petar Stevanović, Silvo Lipičnik, Marija Vresk, Dragica Petek in Alojz Prosenec

Iz DS skupnih služb:

Oto Čelofiga

Na odsluženje kadrovskega roka so odšli:

Dragoslav Rudolf iz TOZD proizvodnja aluminija,
Jože Prevolshek in Janez Šilak iz TOZD predelava aluminija,
Stanislav Šegula, Stanislav Rihtarič in Anton Frelih iz TOZD vzdrževanje,
Ciril Majcen iz TOZD promet in
Alojz Zorec iz TOZD tovarna glinice.

Mnenje o vključevanju prostih sobot v dopust

Glede na to, da pri izvajanju določbe pravilnika o delovnih razmerjih, ki zavezuje štetje prostih sobot v dopust, prihaja do številnih vprašanj, posredujemo o tem problemu naše mnenje.

Predzadnji odstavek 90. člena Pravilnika o delovnih razmerjih DSSS (enaka določba je tudi v pravilnikih TOZD), se glasi: »V odsotnosti od dela zaradi osebnih okoliščin se obvezno všttevajo tudi proste sobote«.

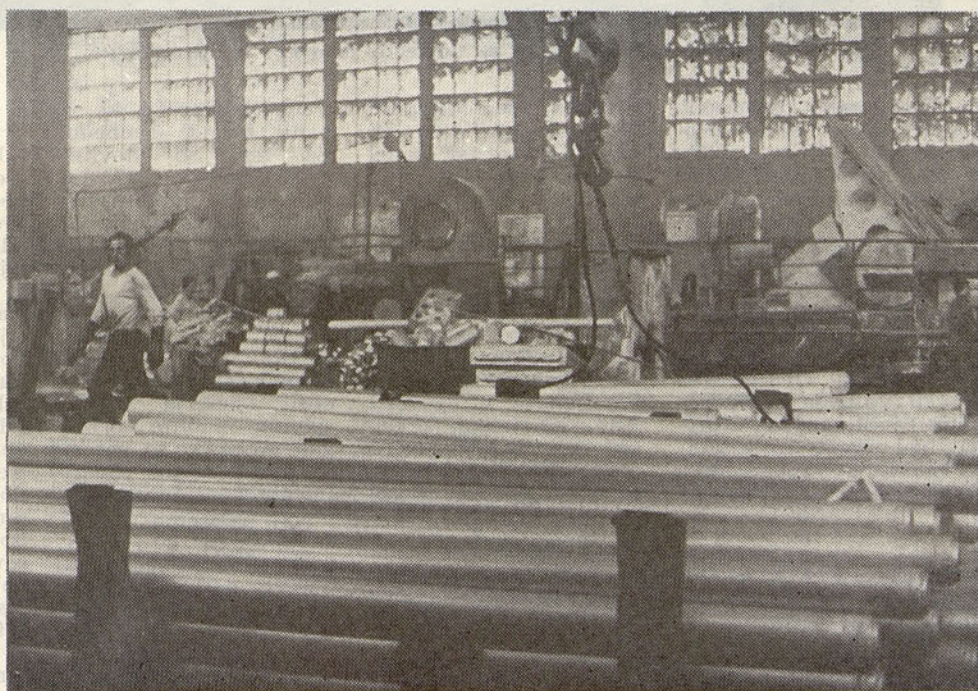
Ta določba v naših pravilnikih o delovnih razmerjih, ima osnovo v 3. odstavku 63. člena zakona o delovnih razmerjih (uradni list SRS št. 24/77), ki glasi: »Če je vpeljan pet dnevni delovni teden, se šteje dan, za katerega je ta teden daljši, glede uveljavljanja pravic delavcev iz dela v temeljni organizaciji (letni dopust in podobno) kot delovni dan«.

Citirana določba se torej ne nanaša samo na letni dopust, pri katerem smo jo že vsa leta, odkar imamo pet dnevni delovni teden, upoštevali (skozi preračunavanje dopusta), marveč tudi za druge odsotnosti. Taka odsotnost pa je tudi izredni dopust (odsotnost zaradi osebnih okoliščin).

Pri izrednem dopustu pa se pojavlja še ena posebnost, ta pa je, da je tak dopust strogo namenski. To pomeni, da je delavcu omogočena izvedba kake stvari, ki bi mu bila onemogočena, če bi moral delati. Ker je odsotnost namenska, pripada delavcu le za tisti dan ali za dni, ko se je dogodek, zaradi katerega je bil odsoten, zgodil. Če se omenjeni dogodek, zaradi katerega pripada delavcu izredni dopust zgodi na prosto soboto, mu izredni dopust seveda ne pripada,



Pri filtru



Iz livarne

saj mu delo v temeljni organizaciji takrat ne preprečuje, da bi mogel opraviti svoje zasebne opravke.

Določba predzadnjega odstavka 90. člena pravilnika o delovnih razmerjih DSSS je torej v skla-

du z zakonom, pa tudi z raznimi komentarji zakona in sodno prakso. Tako se na primer komentar k 91. členu zakona o delovnih razmerjih (Zakona o delovnih razmerjih s komentarjem, ČGP DELO, Ljubljana 1978) v 5. točki na strani 226, glasi: »letni dopust je določen z delovnimi dnevi. Ne glede na to ali je v OZD uveden pet dnevni delovni teden ali pa je ostal šest dnevni delovni teden, se štejejo glede na določbo četrtega odstavka 63. člena ZDR vsi dnevi, razen nedelj kot delovni dnevi,

oziroma pri določitvi števil delovnih dni za dopust treba všttevati tudi sobote, ne glede na to, ali se ob sobotah dela ali ne...«

Na naslednji strani istega komentarja (227) pa najdemo tudi odločbo Ustavnega sodišča Jugoslavije (U št. 241/71), ki se glasi: »V število dni letnega dopusta delavcev, ki delajo v delovni organizaciji s pet dnevnim delovnim tednom se vračunavajo tudi sobote, ne glede na to, ali se v tej delovni organizaciji na posamezne sobote dela ali ne«.

Taka zakonska določba je seveda lahko za nekatere delavce krivična. Tako bo tisti, ki se bo npr. poročil na »delovno soboto« imel ta dan dejansko izredni dopust, medtem ko bo izredni dopust drugega, ki se bo poročil na »prosto soboto«, samo naveden, saj ta dan tako ali tako ne bi delal. Vendar se temu ne da pomagati, tako pač določa zakon!

Seveda se da navedena zakonska določba tudi izkoriščati (kot pač vsak zakon), tako da na primer delavec zahteva študijski ali kak drug izredni dopust med tednom. Vendar je za izkoriščanje le malo možnosti, saj je večina stvari, za katere se lahko odobri izredni dopust, neodvisnih od človekove volje.

Rigoroznost zakona glede izrednega dopusta je razumljiva, saj ta dopust nikakor ni namenjen rekreaciji delavcev, namreč jim le omogoča, da opravijo določene stvari, ki jih sicer zaradi delovne obveznosti ne bi mogli opraviti.

Mnenja smo, da mora delavec, ki meni, da je upravičen do odsotnosti zaradi osebnih okoliščin (izrednega plačanega dopusta), pisмено zaprositi odbor za kadrovsko splošne zadeve za odobritev take odsotnosti, in priložiti dokazila oz. se obvezati v kakšnem roku bo ta dokazila predložil.

Naj za konec omenimo še zahtevo zakonodajalca, da sme odobriti izredni dopust **samo organ, ki je pristojen za odločanje o posamičnih pravicah delavcev**. Nikakor ni dopustno, da bi ta organ (odbor za kadrovsko splošne zadeve) pooblastil direktorja TOZD za odobravanje izrednih dopustov. Direktor TOZD sicer lahko v smislu 185. člena ZDR odobri v nujnih primerih izredni dopust, vendar mora to svojo odločitev najkasneje v 7. dneh predložiti v presojo odboru za kadrovsko splošne zadeve.

Vodja službe samoupravnih in pravnih del:
Anton Kozoderc

Direktor KSS:
Filip Dolinar, dipl. soc.

**Sezona za varnost
pri delu je vedno!**

Pohorje, zibelka naše revolucije

Včasih pravimo, da so naši gozdovi en sam pomnik narodnoosvobodilnega boja, boja za našo osvoboditev. Partizansko orožje je sicer utihnilo že pred skorajda 38. leti. Med nami pa je ostal revolucionaren nemir, nemir, ko se vse bolj pogosto spominjamo na vse žrtve zadnje vojne, ko so sredi vedno šumečih in tajinstvenih gozdov, na bojnih poljanah, mestnih ulicah, taboriščih padale žrtve za našo svobodo, za naš danšnji čas.

Kot že vsa leta doslej, so se občani Slovenske Bistrice, Ruš in od drugod, tudi letos ob 36 obletnici zadnjega boja legendarnega Pohorskega bataljona spomnili na veliko tragedijo, ki se je 8. januarja, leta 1943 odigrala pri Treh žeblih nad Osankarico, kjer je v neenakem in težkem boju padel cel bataljon. Padlo je kar 69 borcev in bork. Njih kri je belil sneg spremenila v rdečega. Trupla borcev so nemo obležala. Okupator pa kljub tej svojji zmagi nad slovenskimi domoljubi ni zatrl težnje po odporu, po svobodi. Padle junake so zamenjali drugi, ki so tako maščevali svoje domoljube.

Tako so na obletnico smrti prišli na Pohorje, na Osankarico številni svojci padlih, predstavniki družbenopolitičnih organizacij, naše armade. Med drugim je prišel na Pohorje tudi e-



Tudi naši delavci in planinci so se udeležili proslave na Osankarici.

Foto: K Zorec

den znanih pohorskih partizanov Franc Pogljajen - Kranjc. Tu smo srečali tudi Mitja Uriska, sina dveh partizanov, Jožefe in Jožeta Uriska, ki sta padla, ko je njemu bilo šele dobro leto dni življenja. Ostal je brez staršev. Pozna jih danes le po obledelih fotografijah. Tu smo srečali Valterja Šušteršiča iz Ljubljane, ko je prižigal sveče na osamljenih spomenikih, pomnikih ter se spo-

minjal brata njegove žene, Daneta Jeza, ki je kot vsi drugi, padel v tem boju za lepšo bodočnost nas vseh, v prepričanju, da bo zmagala pravica nad krutostjo.

Na spominski svečanosti je pred spomenikom legendarnega in herojskega Pohorskega bataljona spregovoril Anton Kolenko, predsednik OO ZZZB NOV Slovenska Bistrica, ki je orisal pomen in vso

tragedijo borcev, ki so padli braneč svobodo. Za tem so številni predstavniki družbeno političnih organizacij kot tudi delegacije iz pobratenih občin iz Svetozareva, Bosanske Dubice in Čičeva položili na osrednji spomenik venec in cvetje. številni svojci padlih, pripadniki mladih pa so obšli obeležja ter v spomin padlim prižigali sveče, ki so potem še pozno v noč osvetljevale kraj tragedije.

Naj zapišemo, da je v lanskem letu kraj, kjer je izkrcaval Pohorski bataljon, med drugim tudi Alfonz Šarh s svojimi tremi sinovi, ki so bili stari od 13 do 17 let, obiskalo kar nekaj več kot 70.000 ljudi iz raznih krajev naše domovine. Prednjačijo seveda mladi, ki jih sem pripeljejo učitelji zgodovine. Tu ob spomeniku zaprisegajo mladi vojak (regruti) in skorajda ne mine dan, da sem na Osankarico ne bi prišla skupina ljudi, vsi v želji, da se poklonijo žrtvam za svobodo.

Kot smo zvedeli, nameravajo na Osankarici, kjer je sicer tudi svojevrsten muzej o prikazu borb na Pohorju, tega še razširiti, na kraju zadnjega boja pa ponovno zgraditi zemljanke, takšne, kot so

si jih zgradili borci prvega Pohorskega bataljona z namenom, da sredi tajinstvenih a vedno šumečih gozdov preživijo zimo ter se od tu odpravljajo na akcije. Zavzemajo se, da bi naj Osankarica postala res pojem revolucije, borb za svobodo kot je recimo Kozara, Sutjeska.

Borci Pohorskega bataljona so brez dvoma dokazali, kako se je treba boriti za prostor pod soncem. Raje so umrli junaške smrti kot da bi se predali sovražniku. Prav gotovo ne zato, da bi o njih pisala zgodovina ampak zato, ker so ljubili svojo zemljo, svojo domovino, svoj narod.

Prav zato se danes mnogi obiskovalci tega spominskega kraja, kraja žrtev sprašujejo, kako so ti junaki zmogli takšno junaštvo? To bo verjetno ostalo večno nepojmljivo, najsvetlejše poglavje v naši novejši zgodovini, zgodovini narodnega prebujanja in revolucije. Borci za svobodo ali kot smo jih imenovali, partizani, so tedaj bili vzor odločnosti, hrabrosti in predvsem tovarštva a danes so žal prav te vrednote odnosov med ljudmi iz vojnih dni pri mnogih že precej obledele.

FRANJO HOVNIK



Na Osankarici, sredi vedno zasneženega Pohorja je vedno živahno. Od tu dalje vodi skozi tisočletne gozdove tja do Treh žebeljev dobro uhojena pot, ki slehernega obiskovalca pripelje k spominskim obeležjem, tja, kjer je v neenaki borbi izkrcaval kar 69 bork in borcev

Po ustanovitvi temeljne skupnosti za železniški in luški promet

Ena od investicijskih naložb, ki bo zmanjšala transportne stroške v strukturi stroškov in omogočila realizacijo določil prometne politike, je pravgotovo naložba v industrijske tire in neposredno nanje vezane naprave železniških prevoznih

nih storitev, kot so nakladalne rampe, naprave, ki omogočajo neposredno natovarjanje vagonov itd.

Do sedaj so na našem področju, t. j. temeljni skupnosti prometnega središča Murska Sobota evidentirane naslednje potrebe:

	m industr. tira	mio din
Emona, sušilnica Ljutomer	450	40,0
Potrošnik, sklad. Beltinci	1.500	15,0
Stavbar, gradb. Beltinci	2.000	20,0
Ind. cona Murska Sobota	6.000	50,0
Avtoradgona, Gor. Radgona	550	5,5
Elrad, Gor. Radgona	2.800	25,0
Ostali	3.000	20,1
Skupaj	16.300	175,6

Iz gornjega izhaja, da je naša TS po dolžini proge s 16,3 km na četrtem mestu med enajstimi TS kolikor jih imamo vključenih v Samoupravno interesno skupnost za železniški in luški promet SR Slovenije. Skupne naložbe so ocenjene na 1.600 mio din. Investicijski in tehnični elaborati so že izdelani, izgradnja industrijskih tirov pa bo končana do leta 1985.

Do leta 1980 bo predvidoma realizirano od celote 39 odst. predvidenih projektov v predračunski vrednosti 630 mio din, v letih do 1985 pa še ostalih 61 odst. projektov v skupni vrednosti 970 mio din.

Takoj se postavlja seveda vprašanje kako je predvidena konstrukcija financiranja in pod kakšnimi kreditnimi pogoji.

V 1. in 2. fazi sredstva uporabnikov 40 odst., sredstva ŽG lastna 20 odst. in bančna 40 odst.

ŽG Ljubljana bo zagotovila del lastne udeležbe z najetjem investicijskega bančnega posojila, ki naj bi ga zagotovila Ljubljanska banka pod naslednjimi kreditnimi pogoji:

- odplačilna doba 10 — 12 let
- obrestna mera 6 odst.
- koriščenje kredita 1979 — 1985

Z namenom, da se bodo sredstva za nove naložbe na področju industrijskih tirov kontinuirano zagotavljala in racionalno ko-

ristila, bo ta politika v celoti zaupana temeljni SIS za železniški in luški promet, z neposrednimi koristniki pa bo ŽG vzpostavilo dohodkovne odnose po načelih in določitih Zakona o združenem delu s sklenitvijo samoupravnih sporazumov.

Naslednje pomembno vprašanje je kakšen bo globalni ekonomski učinek:

- izgradnja novih industrijskih tirov bo vsestransko učinkovita,
- najbolj neposrednih gospodarskih učinkov bo deležno ŽG Ljubljana, ki bo s tem povečala težo prepeljanega blaga za 4,6 mio ton ali 23 odst.,
- adekvatno se bo povečal transportni dohodek za 320 mio din, kar predstavlja 20 odst. sredstev nadomestil s strani SIS za žel. in luški promet.

Dalje bodo dodatni industrijski tiri zagotavljali ŽG Ljubljana tudi posredne efekte:

- zvišana bo potovalna hitrost v prevozu blaga,
- skrajšan bo čas zadrževanja tovornih vozov začetno končnih operacijah,
- znižan bo koeficient praznega teka tovornih voz,
- zvišana bo povprečna izkoriščenost voz,
- časovno bo skrajšan obtok tovornih voz.

Kakšne pa bodo koristi uporabnikov?

Pri komitentih se bodo ekonomski učinki odražali predvsem pri zmanjšanju transportnih stroškov, zmanjšanju zalog v lastnih skladiščih in kontinuirani proizvodnji, katero zagotavlja masovni in redni prevoz po železnici.

Temelj prometne politike pa je prav v smotnejši delitvi dela med posameznimi prometnimi panogami po načelih družbene uspešnosti, predvsem na področju tovarnega prometa. Železniški prevoz pa je prav tisti, ki zagotavlja v primerjavi s cestnim prometom splošne družbene koristi, med katere sodijo:

- varstvo okolja,
- uporaba domače energije in s tem pozitiven vpliv na plačilno bilanco,
- štirikrat manjša poraba energije za eno tono prepeljanega blaga kot v cestnem prometu,
- zagotavlja rednost preskrbe pri proizvajalcih in pri potrošnikih ne glede na klimatske ali ostale geografske pogoje.

Naslednje bistveno vprašanje za našo TS je remontiranje železniške proge na relaciji Pragersko—Ormož. Opravljen je bil remont 6 km proge od Središča do Ormoža. Remont proge obsega urejanje zgornjega in spodnjega ustroja, pragov in tirnic. Remont železniške proge stane cca 4 mio din na km, izgradnja industrijskega tira pa cca 10 mio din na km. ŽG Ljubljana je v letu 1978 investirala vsega cca 1,5 milijarde din. V letošnjem letu bo začelo delo na remontu proge Pragersko—Ormož, t. j. na 20-tonski osni pritisk, kar pa je tudi začetek del 1. faze na elektrifikacije proge do Ormoža. S strani nekaterih krajevnih skupnosti je bilo postavljeno vprašanje signalnovarnostnih naprav, tako konkretno delegatsko vprašanje KS Dornave za ureditev nezavarovanega prehoda železniško progo na cesti Ptuj—Dornava, t. j. za postavitev avtomatskih zapornic in ustrezne signalizacije. Ta zahtevek je bil postavljen na osnovi znane varnostne ocene tega prehoda, ker se je že pripetilo na tem pre-

hodu več nesreč zlasti v slabih klimatskih razmerah.

Da bi mogli zadovoljivo reševati, četudi postopno zaradi manjkajočih sredstev, takšno in drugo problematiko, smo se dogovorili na predsedstvu TS, da bomo na Skupščinah občin že v februarju in marcu organizirali razgovore s predstavniki občinjskih skupščin, KS in uporabnikov, kjer bi želeli slišati njihove pripombe in probleme ter priporočila, ker jih sami najbolj poznajo, nakar bi to vključili v realizacijo programov TS, v republiško Skupnost SIS in ŽG Ljubljana.

Vprašanje voznih redov in prilagajevanje tem potrebam delavcev in krajanov, n. pr. konkretno delavcem TGA, ker številčno nismo nepomembni, je pravgotovo potrebno obdelati, vendar vselej dovolj pravočasno, ker so vozni redi kompleksna zadeva in se pripravljajo dalj časa. ŽG bo pravgotovo prilagodila, kjer bo le mogoče, vozni red tako, da bo najbolj odgovarjal uporabnikom, saj takšen je edini namen in ekonomsko upravičen.

Dalje je še ostalo odprto vprašanje povezave preko naše proge z Madžarsko in definiranje statusa proge Ljutomer—Gornja Radgona, ki ima še vedno (po ukinitvi redne proge) značaj pogodbene proge.

Prenatrpanost nekaterih potniških vlakov, zlasti vlaka »Mura« iz Murske Sobotne v Ljubljano ob ponedeljkah je tako aktualno, da bo potrebno uvesti dodatne kapacitete. Dosedanje število sedežev, zlasti od Ptuja dalje, ne zadošča. Predlogi so za uvedbo poslovnega vlaka po nekaj višji tarifi. V ta namen bi bilo mogoče vključiti renovirane vozove Mercedes, kjer bo preurejeno vzmetenje, notranja oprema, klima naprava itd. Vprašljiva je pa še tarifa in zasedenost, s tem pa ekonomska upravičenost take garniture. Vemo namreč, da so cene tiste, ki vplivajo na število potnikov, ne gre pa pri tem tudi zanemariti udobja in dobrih zvez ter hitrost. Smo pa tako pred skorajšnjim zvišanjem cen tako v potniškem in tudi v blagovnem prometu. Sedanje

stanje v prihodku notranjega potniškega prometa pa je še vedno zgodovinska posledica nekoč postavljene razmerja cen med potniškim in blagovnim prometom, kjer so bili vključeni v cenah potniškega prometa tudi socialni razlogi. Tradicija se bo še nadaljevala, da se bo notranji potniški promet napajal dodatno iz prihodkov blagovnega prometa, kar seveda ni logično, je pa resnično.

V članku sem se dotaknil le nekaj tematike iz programa dela TS, ki je aktualna za delavce v prometu in za nas uporabnike. Nova cena za blagovni promet, ki pa je še v krojenju pri Zveznem zavodu za cene, kjer bo dobila končno izmero, je pa posebno pereča za nas kolektiv. Razprave v tej zvezi potekajo v različnih smereh in dilemi, kaj je stabilizacijsko obnašanje — ali nižje depasirane cene in večje prispevne stopnje in kompenzacije ali obratno. S strani slovenskih železničarjev je zadeva popolnoma razčiščena, da bi stroškom ustreznejši nivo cen spodbudil železnico, zlasti tam, kjer to še ni slučaj, k večjim naporom in k povečanju obsega dela in da so nizke tarife in pokrivanje izgube na takšen ali drugačen način v nekaterih republikah iz republiških proračunov akvizicijski ukrep in potuha za neprižadnost.

TGA Kidričevo je drugi največji komitent železniškega gospodarstva Ljubljana. Pričakovana in napovedana skorajšnja podražitev blagovnega prometa, pa če tudi »samo« za 12 odst., t. j. pa še vedno slaba polovica predlagane podražitve, nas bo vsekakor prizadela v živo, saj nas bo veljala dobrih 8 mio din, če ne več, to pa bo ob nedavnem zvišanju cene električne energije sunek, ki ga bomo težko in ne brez posledic ublažili.

Rudi Štalcer

Moški pevski zbor TGA Kidričevo

Z letošnjim letom to je s 1. 1. 1979 se je MPZ SVOBODA iz Kidričevega preimenoval v MPZ TGA KIDRIČEVO.

Vse od svoje ustanovitve do konca leta 1978 je zbor delal kot pevska sekcija DPD SVOBODE iz Kidričevega, katera pa zaradi majhnih gmotnih sredstev, ki jih dobiva v obliki dotacij, ni mogla več pokrivati stroškov, ki nastajajo pri malo bolj aktivnem društvu ali sekciji. Zaradi pomanjkanja denarja — problema, ki kronično pesti vsa ali pa pretežno del naših društev, se je tudi pevska sekcija MPZ znašla v položaju, ki je resno kazal na dejstvo, da bo zbor kot tak moral prenehati s svojim dolgoletnim delom.

Znano je, da je v preteklem letu zbor proslavljal pomemben jubilej — 30 let delovanja — več kot četrto stoletja je ohranjal in prepeval naše narodne in umetne pesmi,

prispeval je svoj del h kulturnemu življenju v Kidričevem, okolici pa tudi izven meja naše ožje in širše domovine.

Prav zato menim, da bi prenehanje delovanja zbora v našem kraju bilo zgrešeno. Da so mnenja in komentarji različni vemo. Vemo pa tudi, da so o zboru razpravljali tudi delavci naše DO ter potrdili predlog, da se zbor obravnava tako kot godbena sekcija, tako, da obe sekciji delata v sestavi DO, saj so člani obeh sekcij pretežno tudi člani naše DO, ki jim za kulturno dejavnost ni žal prostega časa, ki ga iz dneva v dan vsakemu primanjkuje. Kdor dela v kakršni koli DPO ali društvu, to prav dobro ve. Nekateri pa bodo dejali, vsak se je zato sam odločil saj samo tako govore tisti, ki ob svojem prepiranju in govorjenju vedrijo, pri tem pa ne mislijo. Če bi sklepali vsi tako, bi na naših prire-

ditvah ne bilo godbe, ne bilo pesmi, za katero so naši predniki dajali tudi življenja. Če bi bili vsi tako pasivni, bi ob slovesu naših preminulih tovarišev in sodelavcev ob odprtih grobovih vladal še turobnejši molk.

Zakaj ne bi tisti, ki jih je narava obdarila s tem, da lahko lepo prepevajo, tudi to delili z družbo, saj vemo, da radi prepevamo, ko smo veseli, pesem je spremljala heroje naše revolucije, z njo so slavili zmage in v njej so tešili žalost. Skratka človeka spremlja pesem od zibelke do groba.

Zato zaslužijo vso pohvalo dolgoletni člani našega zbora, ki so jim v ponos Galusova odličja, so le preprosti ljudje, pa vendar le aktivni člani naše skupnosti. Ne pojemo zato, da bi tekmovali, smo le amaterji.

Da pa vse le ni tako preprosto ne moremo mimo našega pevovodje tov. Ladislava PULKA, kate-



Moški pevski zbor DPD »Svoboda« Kidričevo.

Foto: K. Zorec

remu gre zahvala za največji del kvalitete, ki jo je zbor dosegel pod njegovim vodstvom.

V 30 letih svojega obstoja je zbor nihal kakor v aktivnosti, tako v številu. Danes pa zbor šteje 26 članov. Organizacijsko je zbor vodil pet let članski upravni odbor s predsednikom Jožetom Huzjanom, ki je na letni konferenci podal kratak pregled dela v preteklem letu. Tako je zbor imel tri samostojne koncerte, posnel je samostojno oddajo za radio Ptuj, sodeloval

je na vseh pomembnejših proslavah in prireditvah, prisoten je bil na desetih pogrebi, svoje delo v letu 1978 pa je sklenil, ko je sodeloval tudi na reviji pevskih zborov v Ptuj.

Tudi za leto 1979 je zbor sklenil, da bo nadaljeval z aktivnim delom, poskušal pa bo po svojih možnostih pridobiti tudi na kvaliteti, ne nazadnje pa želimo, da se nam pridružijo vsi, ki jih ta zvrst kulturne dejavnosti navdušuje.

»ide«

šport in rekreacija - šport in rekreacija - šport in rekreacija

Za koga vse aktivna rekreacija?

Mislim, da je skoraj odveč opisovati kaj je sploh aktivna rekreacija, za kaj je namenjena in čemu sploh služi, ker to domala vemo vsi, predvsem pa seveda tisti, ki se le-te že več let tudi udeležujejo v Porečju ali Kranjski gori in še kjé. O vsem pa je potrebno le nekaj spregovoriti, ker smatram, da o krogu te aktivne rekreacije le ni vse tako čisto in prav, kot bi to tudi moralo biti.

Čeprav smo v naši delovni organizaciji domala potrebni aktivne rekreacije prav vsi, ki delamo v proizvodnji pa tudi prav gotovo nekaj ostalih, pa vseeno zadeva še ni ustrezno rešena, čeprav se le-ta rešuje precej časa. Res je, da se stanje iz leta v leto izboljšuje, vprašanje pa je, če je to reševanje tudi pravilno. Ker je med tem časom ko pišem ta sestavek bila 11. redna seja DS TGA pre-

ložena zaradi nesklepčnosti!

Ne vem kaj so sklenili na tem samoupravnem telesu pod peto točko dnevnega reda, na kateri je bila predvidena razprava o predlogih meril za določanje del oz. nalog, ki pridejo v poštev za aktivno rekreacijo v TGA, pa zato omenjam le svoje osebno mnenje, ker ne vem za izhod razprave in odločitve po omenjenem vprašanju. Prvo kar se postavlja v ospredje upravičencev do aktivne rekreacije v TGA je vsekakor vprašanje za koga vse pride v poštev aktivna rekreacija. Iz dosedanje prakse namreč vidimo, da so kriteriji bili v nekaterih trenutkih dokaj čudni in ne vem kako se je vse to tudi izpeljalo da se je prišlo do večkrat dokaj čudnih predlogov za to kdo ima pravico do aktivne rekreacije.

V začetku je bilo za to predvidenih le nekaj DM, za katere se je smatralo, da so najtežji pogoji (pri tem seveda izpuščam TOZD aluminij), ker mi tam vsi pogoji niso znani podrobno. Pozneje se je pričel ta krog udeležencev širiti, kar je seveda popolnoma prav in pozitivno, saj smo vsi tega potrebni, kot sem že povdabil. Tukaj pa se vprašujem, ali si recimo aktivne rekreacije (govorim za TOZD glinico) tudi ne zaslužijo predelavci ter vodje izmen in posluževalcev vparilnikov, ki je nenehno izpostavljen raznim vremenskim neprilikam kot je prepri, poleti pa huda vročina, vendar mora biti stalno na delovnem mestu.

Vem, da bo rečeno, saj imate komisijsko v TOZD, toda ne vem kako je poslovala in po kakšnih kriterijih. So namreč taka delovna mesta, kjer je delavec-posluževalec proiz-

vodnih naprav vedno lepo na svojem mestu celo izmenio in skrbi le za svoje delo, medtem pa morata predelavec in vodja izmene prenesti marsikaj od vročine do hujših prepihov ter raznih ostalih vplivov, ki niso prijetni za zdravje predvsem še za hitro pridobitev revme in išiasa ter podobno.

Spet bo morda kdo dejal, saj so zato plačani za odgovornost in imajo pač več razredov ter še kaj. To prav gotovo z vprašanjem aktivne rekreacije nima nobene zveze, stalno trdim, da smo rekreacije resnično potrebni prav vsi (mislim seveda aktivne rekreacije ker za ostalo tako ni potrebno v Porečju) odvisno pač od delovnih pogojev in podobno.

Tukaj bo potrebno nekaj ukreniti, saj enako tudi tem, ki sem jih omenil, enako škoduje zdravju prepri, vročina, prah, lužni hlapi in ne vem kaj še

vse. Žal pa moram po drugi strani ugotoviti še nekaj in to žilostno dejstvo, da se precejšnje število delavcev v glinici noče udeleževati aktivne rekreacije, čeprav so v seznamu, in čeprav so se nekoč še kako hudovali, da niso bili na listi udeležencev oz. upravičencev aktivne rekreacije — danes pa le-to odklanjajo. Smešno pa je tudi, da namesto tistih ne more v TOZD iti tisti, ki ima tudi težke pogoje na primer posluževalec vparilnikov, čeprav je to nekeje že številčno bilo predhodno urejeno s prijavami. To se mi zdi ne le nepravilno ampak celo smešno!

Vsekakor bomo morali v bodoče realneje gledati na to za koga vse pride v poštev aktivna rekreacija in v tej smeri tudi aktivno delati — kajti v TGA smo je potrebni prav vsi! RESNIČNO PRAV VSI!

Franc MEŠKO

Nezgode v mesecu januarju 1979

	Na delu	Na poti	Skupaj
TOZD proizvodnja aluminija	4	0	4
TOZD predelava aluminija	2	0	2
TOZD glinica	1	1	2
TOZD vzdrževanje	3	0	3
TOZD promet	1	0	1
Skupaj:	11	1	12

VZROKI:

Padec predmeta, dotik z žgočimi predmeti, stik s skrajnimi temperaturami, trčenje, stisnjenje med predmet in udarec ob predmet.

TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA:

1. Savo Sajič, mat. št. 3383 iz proizvodnje aluminija, se je poškodoval 9. januarja. Pri vklopu elektrolitske celice 715 je žerjavist dvignil z dvigalom stikalo. Pri spuščanju je ponesrečen stikalo vpenjal iz dviznega kavlja, pri tem se je stikalo prevrnilo in padlo na palec desne noge ter ga poškodovalo.
2. Vjekoslav Furjan, mat. št. 4242 iz proizvodnje aluminija, se je poškodoval 4. januarja. Imenovan je hotel odstraniti pnevmatski prebijalec skorje od elektrolitske celice 320. Namesto, da bi sedel nanj in ga prepečel, je to opravil s tal tako, da je vklopil vzvod za vožnjo. Ker je stal preblizu, si je prebijalec zapeljal čez stopalo leve noge. Vzrok: malomaren način dela.
3. Janez Loštrec, mat. št. 2745 iz proizvodnje aluminija, se

je poškodoval 23. januarja. Pri črpanju elektrolitske celice 406 je prišlo do manjše eksplozije, ker je pred črpanjem nekdo vtaknil v li-toželezno črpalno cev kos gumijaste cevi. Pri tem je imenovan dobil opekline po desni roki.

4. Franc Serdinšek, mat. št. 3860 iz proizvodnje aluminija, se je poškodoval 24. januarja. Ob prevozu anodnih klinov v halo A je ponesrečenca pri odpenjanju kavlja pristavil k kavelju udaril po prstancu leve roke. Vzrok: uporaba neustreznih pripjenjalnih vrvi.

TOZD PREDELAVA ALUMINIJA

1. Janez Kotar, mat. št. 4401 iz predelave aluminija, se je poškodoval 17. januarja. Pri izlivanju peči se je spotaknil ter pri lovljenju ravnotežja prijel za vroč strnjen aluminij. Pri tem si je popekel dlan desne roke. Vzrok: neurejeno delovno okolje.
2. Anton Sardinšek, mat. št. 3277 iz predelave aluminija, se je poškodoval 22. januarja. Pri zalaganju odpadka v talilno peč 2B je vsled nepravilnega doziranja prišlo do eksplozije taline, pri čem

mer je imenovanega popeklo po desnem ušesu in desni strani vratu. Vzrok: nepravilen način zalaganja.

TOZD GLINICA

1. Juraj Mojzeš, mat. št. 2666 iz TOZD glinica, se je poškodoval 9. januarja. Nezgoda se je pripetila v TOZD glinica. Pri čiščenju spodnjega dela avtoklava št. 9, druge serije se je zavrtelo mešalo avtoklava. Pri zasuku mešala je imenovanega stisnilo mešalo med grelne cevi avtoklava in lopatico mešala. Utrpel je težje poškodbe leve noge nad kolenom. Vzrok: mešalo avtoklava ni bilo električno izključeno.
2. Janez Zupanič, mat. št. 2366 iz TOZD glinica - rdeči del, se je poškodoval 28. januarja. Ponesrečenec se je peljal s kolesom z dela, v naselju Hajdoše ga je podrl voznik osebnega avtomobila. Ponesrečenec je pri trčenju dobil težje telesne poškodbe. Ogled prometne nezgode je opravila prometna milica Maribor.

TOZD VZDRŽEVANJE

1. Franc Cvetko, mat. št. 3354 iz strojnega vzdrževanja, se je poškodoval 17. januarja. Nezgoda se je pripetila v gramoznici - separaciji Hože. Pri vulkaniziranju gumi traku se je vnelo lepilo, ki je bilo nanešeno na gumi trak od el. peči za sušenje oz. ogrevanje delovnega mesta. Pri gašenju požara je dobil lažje opekline po zapetju desne roke.
2. Martin Malek, mat. št. 1626 iz strojnega vzdrževanja, se

je poškodoval 18. januarja. Pri montaži anodnega vijaka na anodi je iz celice bruhnil plamen in ponesrečenec vžgal hlačno delovne obleke. Vsled ognja je ponesrečenec dobil opekline po desni nogi pod kolenom. Vzrok: neprimeren način dela.

3. Franc Panikvar, mat. št. 3935 iz strojnega vzdrževanja, se je poškodoval 18. januarja. Nezgoda se je pripetila v strojni delavnici glinice - orodjarna. Pri vrtanju klešč za jemanje vzorca je klešče imenovanega drževal z roko. Zaradi nepravilnega načina vrtnanja

oz. nepravilnega pritrdjevanja obdelovanca se je ta zavrtel in poškodoval imenovanega po zapetju leve roke.

TOZD PROMET

1. Vinko Zebec, mat. št. 4143 iz transportne skupine, se je poškodoval 30. januarja. Ponesrečenec je nakladal vezi aluminija v žel. vagone. Do poškodbe je prišlo tako, da ga je vez aluminija stisnila ob stranico vagona. Ponesrečenec si je poškodoval hrbtno stran desne roke. Vzrok: nesmotrn način dela.

ZAHVALA

Podpisani Jože GAJZER iz Podvina pri Ptuj, se najlepše zahvaljujem svojim sodelavcem iz TGA skupne službe za darilo, ki so mi ga podarili pri odhodu v pokoj.

Nadalje prisrčna hvala sindikalni organizaciji TOZD skupne službe za pogostitev in darilo, ki mi bo ostalo v trajnem spominu na delovno organizacijo TGA.

Vsem še enkrat najlepša hvala z željo, da bi imeli tudi v bodoče še mnogo delovnih uspehov.

Jože GAJZER

ZAHVALA

Podpisani Jože KRIVEC iz TOZD tovarna aluminija se tem potom iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem II. izmene v hali A za darovani venec na grob mojega pokojnega očeta.

Prav posebno pa se zahvaljujem tovarišem, Vinku Planecu, Francu Menoniju, Štefanu Urlepu in Leopoldu Planincu za njihovo veliko ter skrajno požrtvovalnost.

Vsem prav prisrčna hvala!

Jože KRIVEC

Levi in samoupravljanje

Živali iz določenega gozda so se dogovorile, da delo in življenje organizirajo na samopravnih osnovah. Ker so bili podani vsi pogoji od besed, se je hitro prešlo k dejanjem.

Posamezne skupine živali že proti svojemu delu in pripravi, so se organizirale v TOZD-e. Seveda so pri tem upoštevale tudi zaokroženo celoto - organizacijsko, lokacijsko in proizvodno. Priprave so bile, da bodo s skupnim delom ustvarile toliko »pridelkov«, da jih bodo imele za lastne potrebe, ostanek pa še ponudile ostalemu živalskemu trgu.

V skladu z zakonom so seveda morali izbrati tudi poslovne organe ali kot se je to popularno imenovalo - direktorje. Seveda so prvi kandidati bili levi, saj so jim vsi priznavali vrhunske kvalitete. Ostale živali so manj ali več prevzele takšna delovna opravila, ki so odgovarjala njihovim sposobnostim, večkrat pa tudi iznajdljivosti in navihnosti.

Delale so tako združene živali, celo leto. Nekateri več in nekateri manj. Naloge so se auresničevale, marsikdaj površno ali nezadostno, vendar se živali od voluharjev, zajcev, lisic, volkov do levov niso hotele ena drugi zameriti in so poskušale živeti brez prepričkov in združ. Mislile so »Pridelki kljub temu bodo, čeprav manjši in ob večjih stroških«.

Čas je tekkel, živali so se naprej delale in pričakovale dokončni obračun celotnega dela. Pridelkov je bilo sicer nekoliko manj, kot so pričakovale, vendar to niso jemali ta-

ko tragično, saj jih nihče ni resno opozarjal na to. Če se je že govorilo o vzrokih slabšega pridelovanja, so za to bile krive vremenske prilike, pomanjkanje vode, deževni ali prevroči dnevi.

Ob koncu leta so se zbrali levi in kot se to spodobi za kralje živali, začeli razmišljati.

Basen

ti in govoriti o tem, kako je končano poslovno leto.

Že na začetku so se dogovorili, da ne glede na nekoliko slabše rezultate dela, vsem živalim iz gozda je treba povečati količino hrane. Že z začetkom novega leta. Sklenili so, da vsaki živali iz gozda pripada v bodoče celoten del po enoti delovnega opravila in ne le 95%.

Posebej razburljivo je bilo, ko so se levi začeli pogovarjati ali živalim iz gozda pripada tudi posebna nagrada za delo v preteklem obdobju. Bilo je dosti za in dosti proti, govorilo se je celo o tem, da živali iz gozda niso zaslužile nagrade, saj so rezultati njihovega dela zelo slabi.

Nekateri izmed levov so v tem trenutku pozabljali, da med letom niso opozarjali živali na slabše delo ali pa so to storili na zelo sramežljivo način. V medsebojni razpravi so vsi levi bili zelo glasni in vsi prepričani v upravičenost svojih trditev, da niso imeli časa prisluhniti še ostalim živalim iz gozda. Še vedno so

levi bili prepričani, da njihov močan glas in položaj mora biti zadosten in da ostale živali nimajo kaj pametnega pripomniti.

Prvi shod levov je propadel, saj niso bili enotni v svojih željah. Še vedno je nekaj levov menilo, da je ostalim živalim potrebno dati nagrado, manjši del pa je odločno privzdignil glas proti takšnim željam. Dogovorili so se za ponovno snidenje, na katerem bodo odločili in tudi argumentirano zagovarjali, ali bodo dali nagrado živalim ali ne. Samoupravno se bodo levi odločili in dogovorili.

Mogoče bo to sprejemljivo tudi za miši, zajce, veverice, lisice in volkove.

Veličković V.

OPRAVIČILO

Podpisani Tekmec Franc, obžalujem žaljivo dejanje, ki sem ga storil proti Štumberger Janezu ter se mu za storjeno dejanje tem potom vljudno opravičujem!

Franc TEKMEC

IO OOS

TOZD Vzdrževanje

Kidričevo, 13. 02. 1979

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata TOZD vzdrževanje je na svoji seji dne 19. 01. 1979 sklenil, da se tovariša

RUDIJA EMERŠIČA

JAVNO POHVALI,

ker je ob požaru 6. 12. 1978 v strojni delavnici aluminija s svojo zavestjo in prisebnostjo pri začetnem gašenju in ukrepanju požara v prostorih topovarskega stroja preprečil veliko materialno škodo, ki bi lahko nastala na stroju in proizvodnji. Istočasno IO OOS TOZD Vzdrževanje predlaga DS TOZD vzdrževanje, da se tov. Rudiju Emeršiču dodeli posebno denarno nagrado katero si je s svojo požrtvovalnostjo zaslužil.

IO OOS
TOZD vzdrževanje

»ALUMINIJ« izdaja delavski svet Tovarne glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo — Uredniški odbor sestavljajo: Viktor Markovič — predsednik, Franc Meško — odgovorni urednik, Srdan Mohorič, Djordje Panzalo, Viktorija Petauer, Stane Medik — Fotografije: Stojan Kerbler, dipl. ing. Tehnični urednik Franc Štefanec — Tisk: ZGEP »Pomurski tisk«, TOZD tiskarna, Murska Sobota — Člani kolektiva in upokojenci dobivajo list brezplačno — Rokopisov in slik ne vračamo.

Oproščeno temeljnega prometnega davka po mnenju Sekretariata za informacije pri IS Slovenije št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1975. Naklada 2700 izvodov.



Delavski svet TGA je na svoji 11. redni seji v mesecu februarju proglasil mesec marec 1979 za mesec inovacij v TGA »Boris Kidrič« Kidričevo.

Dne 30. marca 1979 — na dan inovatorjev v ptujski občini — bo služba za inventivno dejavnost po sklepu DS TGA podelila za vsak inventivni predlog, prijavljen v mesecu marcu 1979, katerega bo komisija za inventivno dejavnost do 30. marca ocenila za umestnega, knjižno nagrado s posvetilom.

Za predloge, katerih komisija do 30. marca ne bo ocenila, oziroma bodo prijavljeni 31. marca, bodo avtorji prejeli knjižne nagrade v mesecu aprilu.

S to akcijo želimo pospešiti MID (množično inventivno dejavnost) v TGA — sicer obetajoč začetek leta 1979, saj imamo do 8. 2. 1979 prijavljenih že 13 inventivnih predlogov, katere je predlagalo 15 avtorjev.

Uporaba inventivnih predlogov je pot, ki zagotavlja večji dohodek nam vsem, vam avtorji pa pripada nagrada za prizadevnost.

Služba za inventivno dejavnost